

Toekomst & Trends 2015

Van science fiction naar science facton

Interessante interviews

Begunstigersoverzicht

TVVL jaarthema De nieuwe generatie

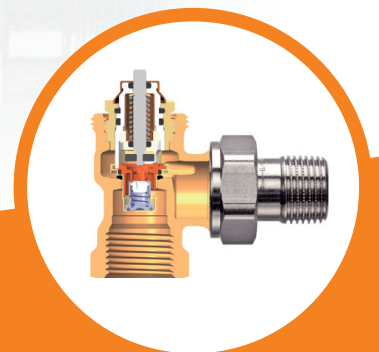

TVVL

Platform voor mens en techniek

*Unieke AFC
technologie*

Nu maakt u ál uw klanten even gelukkig als Max.

De Eclipse TRV zorgt ervoor dat het gewenste comfort en temperatuur op elk moment wordt bereikt. De afsluiter regelt het maximumdebiet onafhankelijk van drukverschillen en garandeert een perfect uitgebalanceerd systeem. U stelt het debiet direct op de afsluiter in en hoeft geen ingewikkelde leidingberekeningen te maken.

Onze nieuwe TRV:

- is de kleinste automatische TRV die momenteel op de markt beschikbaar is
- biedt een nauwkeurig inregelsysteem voor efficiënter gebruik van radiator en ketel
- maakt afzonderlijke, ingewikkelde berekeningen overbodig
- handhaaft vrijwel geruisloos het juiste debiet
- wordt gesteund door onze geld-terug-garantie: als u niet tevreden bent, stuurt u het product binnen 12 maanden naar de verkopende partij terug en krijgt u ook uw geld terug. (Zo eenvoudig is dat!)

*Engineering
GREAT Solutions*

Deze special is een uitgave van:

Merlijn Media BV
Zuidkade 173
2741 JJ Waddinxveen,
T 0182-631717,
info@merlijnmedia.nl
www.merlijnmedia.nl

Behoudens uitzondering door de Wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht niets uit deze uitgave veeleenvoudig en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, foto -kopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking. De TVVL is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen van kopiëren, als bedoeld in artikel 17 lid 2 van de Auteurswet van 1912 en in het Koninklijk Besluit van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex-artikel 16b van de Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

© TVVL 2015

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, in whole or in part, by photocopy or print or otherwise, without the prior permission of TVVL.

Whilst every care is taken to ensure that the articles published in this publication are accurate, the Publisher and TVVL cannot accept responsibility for any omissions or inaccuracies appearing or for any consequences arising there from.

TVVL

Toekomst & Trends 2015

VOORWOORD VOORZITTER	4
<i>H.W. (Henk Willem) van Dorp MBA</i>	
VAN SCIENCE FICTION NAAR SCIENCE FICTION!	6
<i>W. (Wim) van Rooijen en J.H. (Jan-Henk) Bouman</i>	
"ALLE NEUZEN DEZELFDE KANT OP"	8
<i>Ing. J. (John) Lens</i>	
ALTIJD IN BEWEGING	10
<i>Drs. W. (Wietse) Buma</i>	
INTERACTIEVE INHOUSE CURSUS	12
<i>Ing. J. (Jos) Bijman</i>	
"INSPLEEN OP DE EVOLUTIE"	14
<i>Ing. J. (Jos) Bijman,</i>	
VAN BACNET TOT B&B	16
<i>Drs. W. (Wietse) Buma</i>	
"DE RUST IS TERUGGEKEERD BINNEN DE VERENIGING"	18
<i>Drs. C. (Carina) Mulder</i>	
VAN FANTASIE NAAR REALITEIT	20
<i>Drs. W. (Wietse) Buma</i>	
"TVVL MOET KENNIS OVERDRAGEN AAN DE NIEUWE GENERATIE"	22
<i>S. (Sandra) van Ewijk-Jansma</i>	
"DE KRACHT VAN HET OMDENKEN"	24
<i>N. (Nicolette) Dekker</i>	
"GENERATIE Y GEEFT PRIORITEIT AAN PERSOONLIJKE ONTWIKKELING"	26
<i>Ing. J. (Jos) Bijman</i>	
EEN ONMISBAAR PUZZELSTUKJE	27
<i>Ing. J. (Jos) Bijman</i>	
BEGUNSTIGERS	30

SCIENCE FICTION

6

ALTIJD IN BEWEGING

10

HET OMDENKEN

24

TVVL Platform voor Mens en Techniek: de vereniging, opgericht op 26 mei 1959, heeft tot doel de bevordering van wetenschap en techniek op gebied van installaties in gebouwen en vergelijkbare objecten. Als lid kunnen toetreden personen, werkzaam (geweest) in dit vakgebied, van wie mag worden verwacht, dat zij op grond van kennis en kunde een bijdrage kunnen leveren aan de doelstelling van de vereniging. De contributie voor leden bedraagt € 143,00,- per jaar incl. BTW. Informatie over de bijdrage van begunstigers wordt op aanvraag verstrekt.

TVVL *is groter dan* *het* bestuur

We hebben het afgelopen jaar geconstateerd dat de vereniging groter is dan het bestuur. De wisseling van het bestuur heeft niet of nauwelijks invloed gehad op het functioneren van de vereniging. We zijn een vereniging bestaande uit professionals met zoveel intrinsieke kwaliteiten dat elke regiogroep, elke pijler en elke commissie gewoon is doorgegaan met het ontplooiën van hun eigen activiteiten, ondanks het rumoer in en rondom het bestuur. Gelukkig hebben al die mensen en groepen het afgelopen jaar gewoon goed werk verricht. Ik noem een aantal voorbeelden, zonder hiermee een uitputtend overzicht te willen geven:

- de regio's hebben diverse evenementen en bijeenkomsten georganiseerd waarbij in totaal 1.400 bezoekers kwamen tegenover 1.000 in 2013. Een ruime toename;
- het Curatorium Cursussen heeft elf cursussen georganiseerd, waaronder Luchtbehandelingstechniek, Sanitaire Technieken en Commissioning. In totaal zijn er 147 diploma's en certificaten uitge-reikt;
- er is een aantal interessante onderzoeken opgestart, zoals 'Gebruikersvriendelijke software', 'Voorwaarden voor een clo-setspoeling < dan 6 liter'. Andere werden opgeleverd door het Expertisecentrum & Impuls, zoals 'Nearly 0 Energy' en 'Financiële berekeningen voor technici'.

De opdracht om een nieuw bestuur te formeren hebben we ter harte genomen en ook voltooid. Bij de afgelopen algemene vergadering heb ik met veel genoegen een nieuw bestuur aan de leden kunnen voorstellen:

-Chris van Bekkum	(Communicatie en Marketing)
-Gerard Lokhorst	(Young TVVL)
-Jan Dijkshoorn	(Regionetwerk)
-Joos van Asten	(Penningmeester/secretaris)
-Mark Kok	(Kennisplesin)
-Theo Ockhuijsen	(Expertisecentrum en Impuls)

Het vormen van een nieuw bestuur heeft voor- en nadelen. Een nadeel van dit proces is dat er hier en daar historische kennis verloren gaat. Dat is tegelijkertijd ook een voordeel. Met dit nieuwe bestuur zijn we met elkaar opnieuw begonnen, het verleden latend voor wat het is. Hiermee wil ik niet zeggen dat wat vroeger gebeurde verkeerd was, alleen soms is het goed voor de levenskracht van een organisatie dat dingen anders gaan. Gelukkig hoor ik hierover regelmatig positieve geluiden. Zoals een betrokken lid van TVVL mij laatst zei: "Achteraf een zegen dat we een nieuw bestuur gekregen hebben dat de dingen volkomen anders doet." Om richting te geven aan diverse vraagstukken binnen TVVL heeft het bestuur voor de komende drie jaar verschillende thema's benoemd: voor 2015 is dat De Nieuwe Generatie voor 2016 De Levende Stad en voor 2017 Water. Door te focussen op deze thema's komt er weer nieuwe energie vrij die kennisontwikkeling en ontplooiing van activiteiten versnelt.

Namens het bestuur dank ik een ieder voor de energie die in 2014 is gegeven.

Henk Willem van Dorp

EENVOUD **OF** INTELLIGENTIE?

AQUASNAP® MET GREENSPEED® INTELLIGENTIE,
ZODAT U NIET HOEFT TE KIEZEN.

- Verbeterde energieefficiëntie
- Compact en eenvoudig te installeren
- Akoestisch comfort
- Geavanceerde regeling
- Flexibel inzetbaar

www.carrier.nl
www.carrier.be

Sinds Willis Carrier's werelds eerste moderne klimaatsysteem ontwikkelde in 1902, hebben Carrier engineering teams geavanceerde oplossingen voor uw bedrijf ontwikkeld. **En omdat u niet zou moeten kiezen tussen eenvoud of intelligentie**, heeft Carrier de ervaring, de efficiëntie en de inzetbaarheid van de AquaSnap verwerkt in de slimste innovatieve technologie: Greenspeed intelligentie.

De 30RBM en 30RBP units zijn de ultieme oplossingen voor industriële en commerciële toepassingen waar een maximale flexibiliteit en een hoog rendement worden vereist.

AQUASNAP greenspeed

Van Science Fiction naar Science Fiction!

In de Science Fiction film 'Back to the Future II' uit 1989 verplaatste de hoofdrolspeler Marty McFly zich met behulp van een tijdmachine naar het jaar 2015. Wat is er van alle ideeën, die de filmmaker Robert Zemeckis in de jaren tachtig van de vorige eeuw had, terecht gekomen? Welke verbeelding had hij van de toekomst? Wat is inmiddels Science Fiction geworden?

W. (Wim) van Rooijen (links op foto) en J.H. (Jan-Henk) Bouman, Fountainheads

In januari 2015 verschenen in de media vergelijkingen tussen de fantasie van de scenario-schrijver van de film en de werkelijkheid om ons heen. Opvallend veel 'voorspellingen' en bespiegelingen van Zemeckis zijn uitgekomen. Vanzelfsprekend zaten er ook 'missers' in zijn beeld van de toekomst.

■ VOORSPELLEND VERMOGEN

Science Fiction schrijvers en filmmakers blijken een groot voorspellend vermogen te hebben. Niet alleen Zemeckis beschikt over een gezonde hoeveelheid fantasie, ook zijn collega's doen het in dat opzicht vaak heel goed. Achteruitkijken vanuit de toekomst blijkt beter te werken dan vooruitkijken vanuit het heden of voorspellen vanuit het verleden.

Hoe doen Science Fiction schrijvers dat? Wat kun je daar als ondernemer of ondernemend mens binnen een organisatie van leren? Vast staat dat in 2015 de wereld om ons heen veel sneller verandert dan 30 jaar geleden. Nog nooit zijn wij zo met elkaar verbonden geweest als nu. Nieuwsgierige en onderzoekende mensen in garageboxen en op zolderkamers hebben toegang tot dezelfde kennis en gereedschappen als professionals.

■ INTELLIGENTIE

We leven in een tijdperk van exponentiële technologische groei. De grote stuwende kracht achter deze ongekende groei is de verdubbeling van het aantal transistors in een geïntegreerde schakeling binnen 18-24 maanden.

Deze 'wet van Moore', die in 1965 door de oprichter van Intel is uitgesproken, leidt ons in een sneltreinvaart naar het transhumanisti-

sche begrip 'De Technologische Singulariteit'. Dit is het punt waarop de technische ontwikkeling zo snel gaat dat mensen met hun tegenwoordige intelligentie de resulterende maatschappij niet meer kunnen begrijpen. Om bij te blijven zullen we ons biologische lichaam moeten ondersteunen of verbeteren met toegevoegde intelligentie of 'artificial intelligence'.

■ OVERLEVEN

In de 'OndertussenTijd', van het hier en nu tot het moment van de ultieme Technologische Singulariteit, moeten bedrijven en organisaties zich staande houden door zich blijvend te ontwikkelen.

Ontwikkelen is alleen mogelijk wanneer er zicht is op de toekomst. Een toekomst laat zich niet zo eenvoudig voorspellen. Het zicht op de toekomst ligt verscholen in de mist. In de mist wordt wat verder weg ligt alleen zichtbaar als je van positie A naar positie B beweegt. Dan pas kun je C zien.

Stilzitten en denken, of erger nog alleen hopen, dat alles weer hetzelfde wordt als vóór 2007 is geen optie. De gemiddelde levensverwachting van bedrijven of een levensfase van een bedrijf is de afgelopen jaren enorm afgenomen en zal alleen maar verder afnemen. Bedrijven zullen zich in de toekomst nog sneller moeten aanpassen om te overleven.

■ ZEKERHEDEN OP DRIJFZAND

Het zijn niet de grootste, de sterkste, de rijkste ondernemingen of de marktleiders van nu en weleer die bestaansrecht en continuïteit weten te verwerven, maar de bedrijven en organisaties die zich het snelst aanpassen aan de

nieuwe omstandigheden.

Professor aan de Erasmus Universiteit en hoogleraar transitiekunde Jan Rotmans, heeft het in dit kader niet over een tijdperk van veranderingen, maar over een verandering van tijdperken. We leven en werken in een super interessante periode in de geschiedenis waarin alle zekerheden op drijfzand lijken gebouwd. Wat ons tot hier heeft gebracht gaat ons niet verder helpen. Zonder het belang van de geleerde geschiedenislessen te vergeten kan de sprong voorwaarts alleen worden gemaakt als we tot actie overgaan.

■ INNOVATIE MOET

Zelfs als het (tot nu toe) nog ogenschijnlijk 'stil' is in de markt om je heen wil dat niet zeggen dat de crisis aan je voorbij is gegaan of dat die is overgewaaid. Je zit waarschijnlijk in het oog van de orkaan. Om je heen is veel turbulentie en beweging. Er worden systemen en instituten afgebroken en er is van alles aan de hand. Zodra de orkaan zich verplaatst ben je 'aan de beurt'. Laat jij je meesleuren in een ongecontroleerde beweging of sta je zelf aan het roer?

Waar vind je in deze woelige wereld nog houvast? Hoe krijg je in 2015 grip op de toekomst? Voorwaarde is dat je verbonden bent met de wereld en gebeurtenissen om je heen. Wat evolutie is voor de natuur, is innovatie voor het bedrijfsleven. Innovatie is niet een medicijn voor als het minder goed met je bedrijf gaat maar een continu proces dat moet zijn verankerd in het DNA van een onderneming. Het is een net zo belangrijk en 'gewoon' onderdeel van bedrijfsvoering als marketing, verkoop, administratie en facturatie.

■ COMBINEER LOGICA EN VERBEELDING

De vraag is dus, wat gebeurt er in de wereld om je heen? Wat zijn de belangrijkste technologische en maatschappelijke trends. Hoe beoordeel je die trends? Welke hebben kans van slagen of zijn het eendagsvliegen? Wie kan iets met de ontwikkelingen? Wie gaat de kennis toepassen en wie kan de kansen benutten? Hoe ziet de wereld er voor hen en voor jou in 2025 uit?

Niemand heeft een kristallen bol en is in staat de toekomst exact te voorspellen. Logica brengt je van A naar B, maar verbeelding brengt je overal. De combinatie van logica en verbeelding is nog veel sterker en zet aan tot beweging en brengt je dichterbij de mogelijke toekomstige werkelijkheid.

Net als Marty McFly uit de film *Back to the Future II*, zou je dus in gedachten in een tijdmachine moeten stappen. Door de interpretatie en extrapolatie van wat je vandaag weet en om je heen ziet, te combineren met je fantasie en verbeelding kun je een indruk krijgen van de mogelijkheden die zich in de toekomst hebben ontplooid.

■ VEEL VRAAGSTUKKEN

Er is in 2015 een veelvoud aan vraagstukken die het onderzoeken waard is. Is er in 2025 nog een koppeling tussen werk en inkomen? Welke banen zijn er door robotisering en automatisering overgenomen? Wat is de impact van The Internet of Things en Big Data? Wat gebeurt er als toegang tot diensten en producten belangrijker is dan bezit? Waar halen we onze energie vandaan? Waar vindt productie plaats als 3D-printers, in elke omvang en voor alle soorten van materiaal toepasbaar, voor iedereen beschikbaar en toegankelijk zijn? Hoe zijn we omgegaan met de overcapaciteit aan vastgoed vierkante meters die we de afgelopen jaren

hebben gebouwd voor de kantoor-, bedrijfs- en retailomgeving? Hoe hebben we technologie ingezet om de kwaliteit van onze leefomgeving te verbeteren? Wat doe je als alles wat zich in je lichaam onzichtbaar afspeelt door Quantified Self (* zie kader), wearables en sensoren zichtbaar wordt?

■ VERBEELDING OMZETTEN IN WERKELIJKHEID

Welke (nieuwe) functies hebben gebouwen en welke nieuwe functies hebben we met sensortechnologie aan gebouwen toegevoegd? Hoe zijn gebouwen van een algemene functie getransformeerd naar een omgeving waarin elk individu een eigen omgeving creëert en ervaart?

We staan aan de vooravond van geweldige ontwikkelingen en mogelijkheden. Die ontstaan niet vanzelf. Die worden alleen gerealiseerd als mensen verbeelding omzetten in werkelijkheid.

Science Fiction scenariodenkers hebben het vermogen om 'eerst zien, dan geloven' om te buigen naar 'eerst geloven, dan zien'. Zo maken ze van verbeelding hun nieuwe werkelijkheid.

Als je energie, aandacht, tijd en intentie besteedt en investeert, kan kennis, informatie en inspiratie worden omgezet in wijsheid. Als je onderneemt in plaats van afwacht wat je overkomt, creëer je een eigen nieuwe werkelijkheid.

Neem in 2015 het 'heft' zelf in handen? Maak van Science Fiction Science Fiction?

* Quantified Self is een beweging die zich bezighoudt met het fenomeen dat de mens in toenemende mate technologie integreert in zijn leven, met het doel informatie te verzamelen over zichzelf en hiervan te leren.

“Alle neuzen dezelfde kant op”

Bij het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad en utiliteitsgebouwen zijn meerdere partijen betrokken: eigenaars en huurders van een gebouw maar ook specialisten. Het is de kunst om partijen die invloed hebben op het realiseren van de beleidsdoelstellingen, zoals het energieakkoord, te laten samenwerken. Het Platform Duurzame Huisvesting heeft de specialisten bij elkaar gebracht. Dat begon in 2009 met het gezamenlijk organiseren van een congres, met medewerking van o.a. ISSO, TVVL en Agentschap NL. Februari 2011 mondde dit uit in de oprichting van het platform, waarbij Selina Roskam van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (voorheen Agentschap NL) vanaf het eerste uur betrokken is. Als secretaris streefde zij synergie na door partijen met elkaar te verbinden, doelen te stellen en voortgang te realiseren in de acties.

Ing. J. (John) Lens, directeur TVVL

“De neuzen staan inmiddels allemaal dezelfde kant op”, zegt Roskam. “Een hele prestatie omdat de deelnemers aan het Platform Duurzame Huisvesting totaal verschillend zijn. Maar ondanks die grote verschillen beseft men dat het anders moet. Inmiddels heeft de gezamenlijke inspanning zeer bruikbare producten opgeleverd. Ik wil er graag drie benoemen: de kieswijzer Duurzaamheidsinstrumenten, de menukaart Greenlease en de menukaart Prestatiecontracten. De kieswijzer Duurzaamheidsinstrumenten heeft als doel gehad de beschikbare maatlatten inzichtelijk te maken (BREEAM nieuwbouw, BREEAM bestaande bouw, GPR Gebouw en destijds

GreenCalc). Hiermee kan gemeten worden hoe duurzaam vastgoed is. Een ander succes is de menukaart Greenlease. Deze menukaart is ontwikkeld om de verhuurder en huurder te helpen bij het opstellen van een goede huurovereenkomst. Wie is er verantwoordelijk voor duurzaamheid in de exploitatiefase en welke afspraken kunnen huurder en verhuurder hierover vastleggen in een huurovereenkomst? Met deze gratis menukaart kunnen ambities worden gerealiseerd. De menukaart Prestatiecontracten, tot slot, biedt zowel de opdrachtgever als uitvoerende partij een raamwerk bij het opstellen van een prestatiecontract voor het beheer en onderhoud van gebouwgebonden installaties of hele gebou-

wen. Het resultaat van deze menukaart is een concept prestatiecontract in Microsoft Word dat als basis kan dienen voor een prestatiecontract. Alle drie de producten worden steeds vaker gedownload vanaf de site van Platform Duurzame Huisvesting.”

■ SLIMME KOPPEN

Roskam vindt het belangrijk dat adviseurs, producenten, installateurs, gebouwbeheerders etc. in het platform vertegenwoordigd zijn. “Deze ‘slimme koppen’ komen met oplossingen voor duurzaamheid en energiebesparing. Deze mensen zijn lid van TVVL en werken bij organisaties die het verschil kunnen maken. Het zijn mensen die in hun dagelijks werk invloed uitoefenen op installaties in gebouwen, duurzame technieken adviseren of toepassen en ervoor zorgen dat gebouwen van energievragend naar energieneutraal gaan of straks naar energieleverend. Deze ‘beïnvloeders’ worden door TVVL voorzien van kennis. Kijk bijvoorbeeld naar het TVVL-cursusaanbod. Je ziet dan dat het bij TVVL gaat om het behouden en vergroten van de technische kennis onder zowel leden als niet leden.”

■ ISSO, TVVL EN UNETO-VNI

Net zo belangrijk is een goede samenwerking tussen ISSO, TVVL en Uneto-VNI, legt Roskam uit. “ISSO zorgt voor normatieve richtlijnen die de kwaliteit van installaties inzichtelijk maken.

■ RVO

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert Nederland bij duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Dit zijn tevens de vier gebieden waarop RVO actief is. Ondernemers worden ondersteund in het vinden van partners, het opdoen van kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl heeft 2.000 medewerkers, waarvan 65% bezig is met subsidies voor bijvoorbeeld windenergie, landbouw, innovatiefinancieringen, exportbegeleiding en MVO. Het overige deel houdt zich bezig met kennisoverdracht. Voorbeelden hiervan zijn het ontwikkelen van het Energielabel, advisering in windenergieprojecten, Enerieprestaties (EPN/EPC), instrumenten en tools.

■ PLATFORM DUURZAME HUISVESTING

Het Platform Duurzame Huisvesting is een alliantie van branche-, kennis- en koepelorganisaties die een belangrijke rol spelen bij huisvesting in de bestaande utiliteitsbouw, het onderhoud en beheer van gebouwen, het investeren en beleggen in gebouwen en het managen van de gebouwgebonden voorzieningen. Daarnaast activeren de leden van het Platform hun achterban door oplossingen aan te dragen en instrumenten te ontwikkelen ter ondersteuning en verduidelijking van de verduurzaming van de huisvestingsketen. Naast TVVL behoren tot het Platform: ISSO, Uneto-VNI, IVBN, RVO.nl, NRW, DGBC, TNO, Rijksvastgoedbedrijf, Vastgoed Management Nederland, Vastgoed Belang, NVTG, NVDO en FMN.

TVVL zorgt door middel van cursussen, TVVL Magazine en (regionale) lezingen voor kennisoverdracht. Een goed voorbeeld van samenwerking tussen beide partijen is het gezamenlijk organiseren van een workshop Duurzaam Beheer en Onderhoud met als doel het overdragen van kennis uit de ISSO publicaties 100 tot 107. Branchevereniging Uneto-VNI doet op haar beurt het lobbywerk."

Beheer en onderhoud is de laatste jaren steeds belangrijker geworden en meer en meer gekoppeld aan nieuw/verbouwprojecten. Roskam hoopt daarom van harte dat Uneto-VNI ook dit soort praktische workshops gaat aanbieden aan haar leden, de installatiebedrijven. "De ingrediënten zijn aanwezig. Het gaat alleen om de juiste samenwerking, het herkennen en erkennen van de kwaliteiten van partners. Dat is een belangrijke doelstelling van het platform."

■ TVVL LEVERT JUISTE MENSEN

De knappe koppen van TVVL denken mee aan de vorming van producten en diensten, zoals de menukaart Prestatiecontracten. De start van dergelijke ontwikkelingen vindt plaats in het platformoverleg waarin Jaap Dijkgraaf en John Lens actief deelnemen. Vervolgens worden de juiste mensen gezocht die de noodzakelijke competenties en kennis hebben om projecten, zoals de menukaart Prestatiecontracten, te realiseren. Omdat het ledenbestand van TVVL een compleet aanbod levert van mensen uit de technische installatiebranche (technisch adviseurs, installateurs, wetenschappelijk onderzoekers, architecten, fabrikanten, importeurs, eigenaren en gebruikers van gebouwen maar ook studenten) vormt het leveren van de juiste mensen voor het platform geen probleem. Is een project eenmaal afgerond dan hebben de platformleden de taak om dit kenbaar te maken. TVVL Magazine heeft recent nog ruim aandacht gegeven aan de menukaart prestatiecontracten. Die zichtbaarheid werkt inspirerend.

■ VERBETEREN SAMENWERKING

Selina Roskam vindt dat de marketing- en communicatiemensen van de partijen die betrokken zijn bij het platform elkaar moeten kennen en

informerend. "Er gebeurt zoveel positiefs op het gebied van het verduurzamen binnen de branche-, kennis- en koepelorganisaties. Deze kennis wordt veelal binnen de eigen kring verspreid maar onvoldoende gedeeld tussen platformpartners onderling. Het is belangrijk dat we van elkaar leren, kennis nemen van best practices en elkaars kwaliteiten toepassen. Boodschappen moeten herhaald worden. Dat wordt de belangrijkste platformdoelstelling voor 2015."

■ STRUCTUREEL KENNIS DELEN

Platform Duurzame Huisvesting zal een redacteur aantrekken, wiens taak het zal zijn te melden wat er gaande is. Roskam: "In Nederland zijn we gewend om te zeggen 'doe maar normaal dan doe je al gek genoeg'. Maar duurzaamheid is nog niet normaal. Dat het platform met en via de deelnemers hierover veel kan vertellen, moet een structureel karakter krijgen. Een redacteur van het platform moet deze continue stroom van kennisdeling gaan organiseren."

■ TOEKOMST

Selina Roskam hoopt dat over vijf jaar het energielabel ingeburgerd is, dat iedereen weet wat BREEAM is, hoe je een gebouw moet verduurzamen en hoe je het gebouw duurzaam moet gebruiken (duurzaam beheer en onderhoud). "De tools zijn er maar moeten nog gebruikt gaan worden. Aan TVVL om dit haar leden te vertellen."

Ze denkt verder dat de rol van installateurs sterk gaat veranderen. "De ontwikkelingen op technisch vlak gaan hard maar ook die op het gebied van samenwerking. Men wordt vaker onderdeel van een consortium. Ik hoop dat installateurs niet in hun eigen hokje blijven zitten maar integraler naar gebouwen (gaan) kijken. Dat is noodzakelijk als je de ontwikkelingen volgt van de EPC voor nieuwbouw, de aanscherping van de energieprestatie van een gebouw en de milieuprestatie voor gebouwen (MPG), waarbij het gaat over de toegepaste materialen."

Roskam denkt bovendien dat het afgelopen is met de lineaire economie. "De komende jaren zal het draaien om de circulaire economie (het hergebruiken van grondstoffen). TVVL en haar leden hebben hierin een belangrijke taak te vervullen."

■ NIEUWE GENERATIE

Het is Selina Roskam opgevallen dat de jonge generatie TVVL-leden een serieuze rol heeft gekregen binnen de vereniging. "Young TVVL heeft een zetel in het bestuur van TVVL en kan zo mede vormgeven aan wat jongeren binnen een vereniging zoeken." Ook de mix van techniek en social skills is voor de nieuwe generatie van belang. "Deze mix is noodzakelijk om te kunnen samenwerken in integrale projecten. De nieuwe generatie is bovendien een generatie die bereid is te delen zonder te hebben (eigendom). Kortom, een spannende groep die TVVL heel hard nodig heeft om als vereniging belangrijk te blijven."

Young TVVL is een zeer actieve groep. Op 22 januari heeft bijvoorbeeld het Young Professionals Event plaatsgevonden. Een dag waarvan de programmering werd ingevuld door Young TVVL, Bouwend Nederland, Uneto-VNI, NVTG, NVDO en FMN. Het evenement toonde aan dat jongeren elkaar opzoeken en minder moeite hebben met barrières. Integraal samenwerken heeft de toekomst en is waar jongeren behoefte aan hebben. De gesettelden binnen branche-, kennis- en koepelorganisaties moeten zich hiervan terdege bewust zijn.

Selina Roskam pleit ervoor om jonge ondernemers en professionals regelmatig in het zonnetje te zetten. Als voorbeeld noemt ze Gerard Lokhorst, voorzitter van Young TVVL en tevens de ondernemer achter Duurzaam Gebouw. "Gerard knoopt letterlijk initiatieven (ideeën) aan elkaar. Hij verbindt mensen en weet hierdoor vernieuwend te zijn en een integraal aanbod te leveren. Zet maandelijks zo'n Young Professional in de schijnwerpers. Dat geeft de jongeren echt een gezicht."

Altijd in beweging

Ze houdt van alles met minimaal 1 pk. Lisje Schellen verrast niet alleen door haar onorthodoxe aanpak van wetenschappelijk onderzoek, maar blijkt er ook nog eens een onverwachte hobby op na te houden. Hoe kijkt deze 30-jarige snelheidsliefhebster en telg van de nieuwe generatie aan tegen de ontwikkelingen in de branche? En wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen in onderzoeks- en onderwijsland? Een gesprek met een wetenschapper en docente, die geworteld is in het land onder de grote rivieren.

Drs. W. (Wietse) Buma, Merlijn Media BV

Auto's, paarden, motoren, ze hebben geen geheimen meer voor Lisje Schellen. De onderzoekster en docente houdt van snelheid, van beweging. Ook als ze zit. Haar gebaren zijn expressief, de ene keer schiet haar stem de hoogte in en neemt het volume toe, het andere moment zwakt het geluidsniveau af en komen de woorden, bijna loom, uit haar mond. Is het een Limburgs trekje? Feit is dat de provincies onder de grote rivieren meer 'Latijnse' of mediterrane trekjes vertonen dan de meer noordelijk gelegen streken en voormalige calvinistische bolwerken. Kijk maar naar de weelderige aankleding van een stad als Maastricht, het bloeiende familieleven, de zorg en aandacht voor persoonlijke presentatie. Het zijn provincies met een vorm van buitencultuur, die het noorden niet kent. Expressiviteit is er een kernelement van.

■ NIEUWE GENERATIE

De 30-jarige is een telg van de nieuwe generatie. Een generatie die in Schellens eigen woorden "verrassende verbindingen weet te leggen tussen uiteenlopende vakdisciplines." Deels omdat ze geen andere keuze heeft. De situatie op de arbeidsmarkt is drastisch veranderd de afgelopen jaren. Vaste banen zijn eerder uitzondering dan regel geworden. Door de studietijd breed aan te vliegen en snel te leren schakelen, maakt de nieuwe generatie zich multi-inzetbaar, waardoor de kansen op werk aanzienlijk toenemen.

■ VREEMDE EEND

Ze heeft zelf profijt gehad van die mentaliteit. Tijdens haar promotieonderzoek aan de TU/e ging de bouwfysica te rade bij de humane biologie. "Ik was daar een vreemde eend in

de bijt, maar voor mij was het een logische stap om bij hen aan te kloppen, omdat ik op individueel niveau onderzoek wilde verrichten naar gezondheid en comfortbeleving." Volgens Schellen rekenen ontwerpers van klimaatsystemen in kantoren vaak op basis van een 'universele mens'. En dat werkt niet. Er wordt geen of te weinig rekening gehouden met verschillen in sekse, leeftijd en andere factoren, wat Schellen tot de conclusie bracht dat "mensen juist behoefte hebben aan persoonsgebonden klimatiseringsconcepten."

■ SCHOKGOLF

Haar bevindingen brachten de nodige 'reuring' teweeg in de branche. En ook daarbuiten. Vooral de laboratoriumresultaten die uitwezen dat vrouwen het sneller koud hebben dan mannen, leidden tot grote belangstelling voor haar onderzoek bij landelijke en regionale media. Met artikelen in onder andere de Volkskrant en Intermediair en een interview voor Radio 1 speelde de onderzoekster zichzelf flink in de kijker. Haar pionierswerk werd in vakkringen beloond met de Rehva Young Scientist Award in 2013 en de B.J. Maxprijs in 2014.

■ MIX

Schellen werkt tegenwoordig als docent en onderzoeker aan de Avans Hogeschool en is daarnaast als postdoctoraal onderzoeker verbonden aan de Universiteit van Maastricht. Die mix van onderzoek en onderwijs ligt haar goed. Schellen is nieuwsgierig van aard en heeft een brede interesse. In haar onderzoek kan ze de diepte in, nieuwe kennis ontginnen en waar mogelijk voorzetten geven voor een doorontwikkeling naar praktische toepassingen. Het onderwijs biedt Schellen een klankbord, want

"studenten leren je om met een open blik naar je vakgebied te blijven kijken". Tegelijkertijd put ze veel plezier en inspiratie uit de overdracht van vakkennis aan de professionals in spé. Nuttige dwarsverbanden zijn er ook te leggen; "zo kan ik mijn studenten inzetten voor mijn eigen onderzoek". De thematiek ligt in het verlengde van haar promotieonderzoek.

■ NIEUWE BUREN

Hbo en universiteit groeien naar elkaar toe, heeft Schellen gemerkt. NWO, dat van overheidswege subsidies verstrekt voor onderzoek, stelt tegenwoordig ook geld beschikbaar voor hbo-initiatieven. Hoewel de beide werelden elkaar raken, wordt er nog altijd een duidelijke grens getrokken. Het hbo verricht praktijkgericht onderzoek, wo-instellingen "ontrafelen de deeltjes met de lange termijn in het achterhoofd". Ofwel; universiteiten houden zich primair bezig met fundamenteel onderzoek. Ook op onderwijsgebied schuift het hbo naar de universiteit toe, merkt Schellen. Tenminste als ze kijkt naar de ontwikkelingen binnen het vakgebied Bouwkunde. Dat begint al met de naam. "Bouwkunde heet tegenwoordig 'Built Environment'. Het onderwijs is opnieuw ingericht. Studenten krijgen een andere "Body of Knowledge" voorgeschoteld dan hun voorgangers. De nadruk komt te liggen op de verwerving van competenties, in plaats van het kneden van kant-en-klare specialisten. De noodzakelijke vakkennis kan dan later tijdens het werkende bestaan worden opgedaan. Het zijn uitgangspunten die veel universitaire opleidingen ook hanteren.

■ TRENDS

De ontwikkelingen in de hbo- en universitaire wereld staan niet los van belangrijke maatschappelijke trends zoals vergrijzing en verduurzaming. Mensen worden ouder en moeten langer, het liefst gezond, thuis blijven wonen. Tegelijkertijd ziet de maatschappij zich als geheel gesteld voor de

opgave haar energievoorziening te verduurzamen. Om het spanningsveld op te lossen dat dreigt te ontstaan tussen de vraag naar een hoog comfortniveau enerzijds en initiatieven om energie te besparen anderzijds, zijn integrale oplossingen nodig. Oplossingen waar de klant van vandaag, en die is veel mondiger dan vroeger, tevreden over is en blijft. Voor onderwijsinstellingen en onderzoeksinstituten ligt nu de taak om professionals met een brede blik op te gaan leiden en kennis te vergaren en te ontsluiten die aansluit bij de vraag van de toekomst.

■ TVVL

Vandaar ook dat Schellen betrokken is bij de ontwikkeling van een nieuwe Master 'Gezonde gebouwde omgevingen'. Die gaat een breed kennispectrum bestrijken. "Studenten tonen veel interesse, ze zijn enthousiast. Wat hun vooral triggert is de koppeling die wordt gemaakt tussen techniek en gezondheid." Maar ook buiten de vaste kaders zijn partijen die de helpende hand kunnen bieden om nieuwe generaties professionals klaar te stomen. Bijvoorbeeld verenigingen, zoals TVVL. "TVVL heeft een brugfunctie tussen de wetenschap en het bedrijfsleven." De vereniging brengt beide werelden bij elkaar en schept daarmee mogelijkheden voor nieuwe samenwerkingsverbanden. Dat kan bijvoorbeeld resulteren in een verrijking van het cursusaanbod, onderzoeksinitiatieven, artikelen in het magazine of themabijeenkomsten waarbij productinnovaties onder de loep worden genomen door wetenschappers en professionals uit het veld.

■ KOPPELAAR

Lisje Schellen is nauw betrokken geweest bij de werkgroep Microklimatisering van TVVL. Ze zou graag meer initiatieven, zoals de werkgroep Microklimatisering van de grond zien komen. "Als TVVL haar belangrijke rol in de toekomst wil blijven behouden, zal ze zich voortdurend moeten bezinnen op de vraag 'wat kunnen wij het bedrijfsleven bieden'? Alleen maar de branche informeren over nieuwe ontwikkelingen is te passief. Daarmee ga je het niet redden. Het is noodzakelijk om het bedrijfsleven en professionals van kennisinstituten bij elkaar te brengen en gezamenlijke initiatieven op te starten. Zo kunnen we blijven innoveren en dat is hard nodig. Zeker nu. We verkeren als branche in zwaar weer. Veel bedrijven hebben moeite om het hoofd boven water te houden."

■ FASCINATIE VOOR TECHNIEK

Ze kan snel afdwalen als het onderwerp haar niet interesseert, geeft ze onomwonden toe. Die dreiging ligt gelukkig niet op de loer in haar vakgebied. Een vakgebied waarin een belangrijke rol is weggelegd voor technische oplossingen. "Ik heb techniek altijd fascinerend gevonden. Het is een verlengstuk van de mens. Door techniek zijn wij als mensheid in staat iets te bereiken. Zonder al die mogelijkheden zouden we nooit optimaal kunnen functioneren."

■ 'HIERLIK LIMBURG'

Hoewel de jonge onderzoekster al naam heeft gemaakt en dat ook weet te verzilveren, zou ze voor geen goud weg willen uit haar geliefde Limburg. "Vergeleken met de Randstad heb je hier nog zeeën van ruimte. Ruimte voor de collectie 'Youngtimers', die mijn man en ik hebben opgebouwd. We hebben er tien, waaronder een Ford Escort MKII en een Ford Sierra RS500. Tegelijkertijd is Maastricht een knooppunt voor de Euregio, we zitten middenin een kennisnetwerk. Ook de aandacht voor het familieleven bevalt Schellen wel, evenals het gevoel voor tact, dat in de Randstad wel eens ontbreekt. Ze is daarnaast gecharmeerd van de rust en de rijke natuur. Ook energieke mensen hebben pauzemomenten nodig om weer op krachten te komen. Om vervolgens opnieuw de hemel te kunnen bestormen.

Interactieve inhouse cursus

In oktober 2014 is TVVL gestart met het verzorgen van een inhouse cursus voor de technische gebouwbeheerders van Wageningen UR. Deze cursus Werktuigbouwkunde voor Gebouwbeheerders is gebaseerd op de TVVL cursus 'W voor E'. Opdrachtgever is Eric van der Meer, Hoofd sectie Bouw en Huisvestingmanagement van de afdeling Vastgoed & Huisvesting (Facilitair Bedrijf Wageningen UR).

Ing. J. (Jos) Bijman, Coördinator Opleidingen TVVL

Eric van der Meer geeft een korte introductie van de omvang van het werk dat hij met zijn sectie verricht: "Met het Facilitair Bedrijf verzorgen wij de volledige facilitaire diensten voor tienduizend studenten en zesduizend medewerkers van Wageningen UR. Dit loopt van de bibliotheek tot en met de gebouwen. Onze sectie, Bouw en Huisvestingmanagement, verzorgt de nieuwbouw, verbouw, onderhoud binnen het technisch beheer".

■ INHOUSE CURSUS

"De medewerkers voor het technisch beheer hebben vooral een elektrotechnische achtergrond en hebben de behoefte geuit meer te willen weten van de in de gebouwen voorkomende W-installaties", vervolgt hij. "Om hier invulling aan te geven ben ik in gesprek gegaan met hun adviseur, Cor Prop van Deerns. Vervolgens is met TVVL contact gezocht over

de mogelijkheden om hiervoor een praktijkgerichte inhouse cursus te organiseren. Er is een voorstel geformuleerd waarbij een cursus is samengesteld met als basis de leerdoelen en inhoud van de TVVL-cursus Werktuigbouwkunde voor Elektrotechnici. Ten opzichte van de standaardcursus is bij de verschillende onderdelen extra aandacht voor de beheeraspecten en zijn enkele onderdelen komen te vervallen. Ook is de les Sanitaire Technieken vervallen en vervangen door een les over Gebouwbeheer. Andere onderwerpen zijn het Mollier-diagram, basisberekeningen, klimaatconcepten, warmte- en koudeproductie, luchtbehandelingcomponenten en regeltechniek. De gehele cursus heeft daarmee een omvang van zeven lesdagen."

■ ANDERE WERKWIJZE

Van der Meer: "De manier van werken bij

het facilitair domein is sterk veranderd. De technisch beheerder is zelfstandiger geworden en bovendien het primaire aanspreekpunt van de gebruikers. Waar ze vraagstukken voorheen makkelijker bij andere partijen konden neerleggen, moeten de beheerders nu direct reageren op gebruikersvragen en met een oplossing komen. Er is hierdoor meer kennis nodig van bijvoorbeeld luchtbehandeling en comfort. De door TVVL voorgestelde leerdoelen en de invulling van de lessen spraken mij direct aan. Vooral de koppeling met cases uit onze eigen praktijksituatie maakt het voor de deelnemers aantrekkelijk en leerzaam."

"Ook de lesmethode spreekt mij persoonlijk aan", vervolgt Van der Meer. "Vooraf de lesstof bestuderen geeft een goede voorbereiding op de les. Het lesmateriaal is overigens goed leesbaar. Het vooraf maken van de werkopdracht binnen de elektronische leeromgeving dwingt deze positieve voorbereiding af."

Een andere positieve ontwikkeling van de inhouse cursus is het effect voor het team. Tijdens de bijeenkomsten horen de deelnemers welke problemen de teamleden ervaren en wordt ingezien welke kwaliteiten en kennis de collega's individueel hebben. Van der Meer: "Het samen volgen van de cursus en de gezamenlijke maaltijd komen de teambuilding ten goede."

■ POSITIEVE FEEDBACK

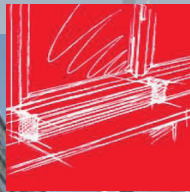
Dit interview vond plaats vlak voor aanvang van de vierde lesdag. Van der Meer: "De feedback van de 15 cursisten is tot nu toe positief. Vooral de interactie met de docenten en de behandeling van de eigen praktijkvragen springen eruit. We sluiten de cursus af met een examen. Iets waar sommigen tegenop zien, maar tegelijkertijd is er de wil om de cursus succesvol af te ronden."

EMCO

INTEGRATIE VAN LUCHTBEHANDELING EN LUCHTVERDEELTECHNIEK

HET BREDE EMCO PROGRAMMA HEEFT VOOR
ELKE SITUATIE EEN PASSENDE OPLOSSING

AL-KO
QUALITY FOR LIFE

De touwtjes in handen!

Ook de parameters verstelbaar
via HCS Beheer app.

Onderhoud
Onderhoud aan uw regeltechnische installatie was
nog nooit zo eenvoudig.

Het controleren van temperaturen door het gehele pand
en eventueel gelijk af te ijken, luchtzijdig inregelen kan met
één druk op de knop, ventilatie aan, uit zetten of in toeren regelen.
Dit alles kan nu allemaal door één monteur gedaan worden.

Hierdoor bespaart u in uw onderhoudskosten.
Heeft u een installatie met meerdere onderstations, geen probleem
alle regelsystemen zijn in één oog opslag in te zien.

Vraag ons of uw installatie klaar is voor deze nieuwe
mogelijkheid van bedienen.

Herkenbaar, vertrouwd en innovatief

www.hcs-ba.nl - info@hcs-ba.nl - Tel. 010-4580000

HCS
BUILDING AUTOMATION

Functionaliteit, comfort & duurzaamheid in harmonie

Functionaliteit, comfort en duurzaamheid samen laten komen
in technische installaties. Dat is werk voor HOMIJ. De functie
van het gebouw is ons uitgangspunt, de gebruiker staat centraal.
Van ontwerp en realisatie tot en met beheer en onderhoud.

→ www.homij.nl

Technische Installaties

een **VolkerWessels** onderneming

“Inspelen op de evolutie”

“Ik heb helemaal niets met de uitdrukking ‘De nieuwe generatie’, het jaarthema 2015 van TVVL”, aldus Erik Lousberg, Algemeen directeur van Deerns Nederland. “Ik spreek liever over evolutie, want of het nu over personen gaat, over techniek of over het nieuwe werken, het gaat om veranderen, een andere invulling of uitvoering.” Voor Lousberg evolueert de installatiesector voortdurend, op meerdere terreinen, en zullen er in de toekomst nog wezenlijke veranderingen volgen. In het kader van het jaarverslag ‘De nieuwe generatie’ zijn we te gast bij adviesbureau Deerns in Rijswijk.

Ing. J. (Jos) Bijman, Coördinator Opleidingen TVVL

Op dit moment speelt Deerns in op de veranderingen in de Bouwketen, waar de gevestigde hiërarchie tussen betrokken bouwpartners van vroeger niet meer bestaat. Er vindt een continue vermenging plaats van deze partijen en afhankelijk van het project is er weer een andere partij in de lead. Voorbeelden hiervan zijn te vinden bij ‘Total Engineering’, PPS- of DBFMO-projecten.

■ INTEGRAAL ONTWERPEN

Lousberg: “Deerns is steeds vaker in de lead bij grote projecten op het gebied van datacenters of cleanrooms. Het aandeel techniek is hier zo groot dat de installatie-adviseur de hoofdaannemer wordt voor de engineering.” Lousberg spreekt in dit verband ook bewust over installatietechniek: “Daaronder vallen zowel de disciplines W, E, M&R als bouw fysica. Binnen

onze organisatie maken wij in afdelingen geen onderscheid meer tussen deze disciplines, maar worden multidisciplinaire projectteams opgezet waarbinnen Integraal ontwerpen voorop staat.”

Multidisciplinair of Integraal Ontwerpen is volop in beweging en Lousberg constateert dat de adviesbureaus hierin voorop moeten lopen. Lousberg: “Dat dit soms moeilijk is, merken we bijvoorbeeld bij het aannemen van medewerkers. De opleidingen voor ontwerpers in Nederland worden nog steeds overwegend monodisciplinair gegeven. De ‘installatietechniek’ als geheel is echter sterk veranderd, integraal geworden en IT krijgt een steeds belangrijkere rol hierin.”

Standaard wordt binnen Deerns ontworpen met BIM met gebruikmaking van Revit. Lousberg mist bij BIM nog wel de volledige meerwaarde, namelijk het gebruik gedurende de gehele levensduur van het project. “De redenen hiervoor zijn de beperkingen door soft- en hardware, onbekendheid en onervarenheid van bouwpartners. Maar ook dwingen opdrachtgevers het nog onvoldoende af voor elke fase en is de toegevoegde waarde nog niet altijd te zien.”

■ INNOVATIE EN CREATIVITEIT

Om snel in te kunnen spelen op marktveranderingen legt Deerns de verantwoordelijkheid laag in de organisatie. Dit geldt ook voor competenties als ondernemerschap en creativiteit. Medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor hun persoonlijke ontwikkeling en krijgen hiervoor zowel intern als extern de nodige mogelijkheden. Lousberg vertelt enthousiast

over het succes van de Deerns Concept Studio, het eigen opleidingsinstituut. "Hier worden medewerkers getraind in hoe zij creativiteit kunnen aanboren en gebruiken om innovatieve oplossingen te bedenken voor problemen waarmee ze worden geconfronteerd terwijl ze dit ook nog helder kunnen presenteren en communiceren."

Het sluit goed aan bij een andere marktontwikkeling waarop Deerns inspeelt. "In het verleden werd vooral gereageerd op een vraag uit de markt, waarna een ontwerp werd gemaakt. Nu richten wij ons juist meer op het zelf ontwikkelen van nieuwe concepten en producten om deze te vermarkten, van pull naar push."

Een hulpmiddel dat hierbij wordt gebruikt is de interne innovatiecompetitie. Deze is inmiddels voor de derde keer gehouden (voor zowel nationale als internationale medewerkers), met als resultaat tientallen innovaties. Het gaat niet alleen om het idee. Er moet ook een business case worden opgesteld. Voor een goed idee wordt een interne begeleider aangesteld en kan budget worden vrijgemaakt om het tot een succes te maken. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van een methode om in één week een 5.700 m² grote kruipruimte via een 3D-scan in kaart te brengen en deze vervolgens in een bruikbaar BIM-model om te zetten. Naast bekijken en opmeten kan ook informatie aan het model worden toegevoegd. Een vervolgonwikkeling is het toepassen van de scanmethode bij validaties van gerealiseerde projecten.

■ EXTRA DISCIPLINE

Lousberg ziet naast de bovengenoemde bekende disciplines, binnen de bouwketen de opkomst van een belangrijke nieuwe discipline, namelijk ICT. "En dan bedoel ik niet de huidige IT maar de nieuwe technologieën, zoals het door Google in Nederland geïntroduceerde 'Nest'. Grote

internetpartijen of ontwikkelaars van games en apps zullen flinke invloed gaan uitoefenen op de wijze hoe wij met het ontwerp, de realisatie en het gebruik van gebouwen om zullen gaan. Er is nu nog een zekere maatschappelijke rem op een grootschalige toepassing, maar zodra die verdwijnt zullen de ontwikkelingen groot zijn en zeer snel gaan."

Lousberg vervolgt: "Het zal de methodiek van ontwerpen veranderen. Tot nu toe is vooral de mechanische ontwerp kant leidend. Maar als de ICT-kant eenmaal leidend wordt zal de invloed hiervan hard gaan. Een mooi voorbeeld zag ik onlangs op het journaal. Kraandrijvers kunnen de snelle bewegingen van de kranen fysiek niet meer volgen vanuit de cabine. De besturing, door dezelfde kraandrijvers, vindt inmiddels volledig remote plaats vanuit een kantoorruimte, met een joystick. Waarom kon dit niet tien jaar eerder. Was dit een technische beperking of was de maatschappelijke acceptatie nog niet zover?"

Deerns is een grote voorstander van deze ontwikkelingen en volgt ze aandachtig. Het bureau ziet de voordelen in voor de uiteindelijk prestaties van gebouwen maar ook voor de aantrekkelijkheid van de sector voor toekomstige studenten en medewerkers. Lousberg: "Wie weet nemen wij in de nabije toekomst afgestudeerden aan die 'gaming' hebben gestudeerd."

■ MEERWAARDE TVVL

Lousberg is al geruime tijd nauw betrokken bij TVVL. Hij was lid van de initiatiefgroep TVVL Jongeren Netwerk en van het afdelingsbestuur ET&GBT. De meerwaarde van TVVL vindt Lousberg vooral in de concrete kennisproducten, zoals het magazine en de opleidingen. Er zijn echter ook aandachtspunten. Lousberg: "De balans is niet altijd even goed, bijvoorbeeld betreffende het ledenbestand. Ik zie graag een groter aantal adviseurs en opdrachtgevers onder de leden en begunstigers. Daarnaast is de balans tussen de onderwerpen op de vakgebieden KT, GB en ST niet conform het aandeel zoals dat in de bouw voorkomt. ST heeft in verhouding tot overige vakgebieden veel aandacht, een compliment richting de leden van de Expertgroep ST, maar ook een zorg over de productiviteit van de andere Expertgroepen. Verder wil ik TVVL vooral aanraden te zorgen dat de ICT-ontwikkelingen zoals hierboven omschreven een duidelijke plek krijgen binnen de Expertgroepen."

Van BACnet tot B&B

Hij runt een B&B, was politiek actief en staat aan het roer van gebouwautomatiseerder Vedotec. Piet van Veelen is van vele markten thuis, maar zijn drijfveer is altijd dezelfde: “Zorgvuldig omgaan met deze aardkloot en een betere wereld achterlaten dan je aantrof”. Vanuit die motivatie zoekt hij ook als voorzitter van de brancheorganisatie voor gebouwbeheerders de samenwerking op met TVVL. Portret van een ideëel bewogen man.

Drs. W. (Wietse) Buma, Merlijn Media BV

Google op Piet van Veelen en je treft een man aan die zich niet makkelijk laat vangen in een hokje. Hij baat samen met zijn vrouw een Bed & Breakfast uit in Capelle aan den IJssel, was politiek secretaris voor de lokale Christen Unie en is directeur-eigenaar van Vedotec. Daarnaast tuigde hij in 2011 samen met Joep van der Velden (Kropman) en Kees Groeneveld (FHI) een brancheorganisatie voor gebouwautomatiseerders op. Wat beweegt deze duizendpoot?

LEVENSOVERTUIGING

Dat Piet van Veelen christen is, steekt hij niet onder stoelen of banken. Voor de vijftiger vormt zijn levensovertuiging een richtsnoer voor het dagelijks handelen. Hoewel hij als ondernemer gebrand is op een winstgevend bedrijf, beklemtoont hij dat duurzaamheid verder gaat. Continuïteit is een terugkerend thema in zijn verhaal, vandaar ook dat hij zo gecharmeerd is van familiebedrijven.

KOOPMAN EN DOMINEE

Van Veelen staat hiermee in een lange traditie, die al teruggaat tot de Renaissance. Hard werken, succesvol zijn, maar ook een besef van rentmeesterschap op deze aarde zijn de vaste ingrediënten van dit Protestantisme. Het is een mentaliteit die zijn sporen heeft achtergelaten in het Nederlandse identiteitsvormingsproces. Staan wij immers internationaal niet bekend als koopmannen en dominees?

OVERSTAP

In 2002 waagde Van Veelen de overstap naar gebouwautomatisering. Eigenlijk per toeval. Net zoals hij al eerder toevalligerwijs met zijn E-achtergrond in de industriële automatisering was terecht gekomen. Een koopman is nu eenmaal pragmatisch en staat open voor nieuwe kansen. En de dominee kleurt zijn werkzaamheden met een intrinsieke motivatie. Zo ook bij Van Veelen. “Ik wilde iets voor elkaar krijgen. Gebouwautomatisering stond

in tegenstelling tot de industriële evenknie nog in de kinderschoenen. Het was onontgonnen gebied.” Met Vedotec presenteerde hij zich als nieuwe partij op de markt. In de loop der jaren werd het hem steeds duidelijker dat de branche een eigen platform nodig had. Vooral om gezamenlijk een kwaliteitsslag te maken en de marketingactiviteiten succesvol vorm te kunnen geven.

KRACHTEN BUNDELEN

Zeker toen de economische crisis aan de deur klopte in 2008. “In onze branche zijn veel kleine bedrijven actief. Die worstelden met hun marketing.” En met de ellende die voortvloeyde uit gebrekkig functionerende gebouwautomatiseringssystemen. “Ruime reclamebudgetten waren niet voorhanden, de klant werd steeds veeleisender, leegstand in de utiliteit diende zich aan als nijpend probleem en ondertussen werkte ruim 80% van de gebouwautomatiseringssystemen niet naar behoren. Het was duidelijk dat we onze krachten moesten bundelen om stappen vooruit te maken en daarbij ook onze marketingactiviteiten zorgvuldig dienden af te stemmen op de verschillende doelgroepen.” Niet alleen door commercieel getinte initiatieven, maar ook via publicaties in de media en bijeenkomsten voor alle stakeholders in de branche.

OOGSTEN

Inmiddels zijn we 3,5 jaar verder. In de branche zijn nu ongeveer 200 bedrijven actief. Rond de 60 hebben zich aangesloten bij de belangorganisatie voor gebouwautomatisering. Dat is lang niet slecht. Van Veelen heeft al twee succesvolle jaarcongressen achter de rug, waar alle belangrijke spelers in de branche acte de présence gaven. Tot klanten en nieuwe beïnvloeders, zoals Apple, aan toe. Op de website en in vakbladen worden regelmatig voorbeel-

den van 'Best Practices' gepresenteerd in de vorm van projectbeschrijvingen. Daarnaast heeft onderling overleg geresulteerd in een gedeelde visie op en aanpak van de kwaliteitsproblematiek.

■ VISIE

Die visie komt er in hoofdlijnen op neer dat een nieuwe functie in het leven moet worden geroepen; die van de systeemarchitect. "Zeg maar een automatiseringsdeskundige die over het hele proces meekijkt en een gelijkwaardige partner is voor de ontwerper en het adviesbureau." Als deze partijen gezamenlijk een ontwerp uitdokteren, wordt een bouwopgave integraal aangevlogen en neemt de kans op fouten zienderogen af tijdens de uitvoeringsfase. Uiteraard moet de kwaliteit nadien wel gehandhaafd blijven. Commissioning is daarvoor het aangewezen instrument.

■ SAMENWERKING

Kan een belangenorganisatie deze zware klus geheel en al in haar eentje klaren? Van Veelen en consorten denken van niet. Vandaar ook dat er een hechte samenwerking met TVVL is aangegaan. "Onze brancheorganisatie is een club met enthousiaste mensen, die openstaan voor nieuwe ideeën. We zijn primair marketing gedreven. Bij TVVL zitten de echte technuten. Wij vullen elkaar dus aan als we samen optrekken."

■ OPLEIDING

De eerste vruchten van die samenwerking kunnen binnenkort worden geplukt. In het cursusseizoen 2015-2016 staat de start van de opleiding Systeemarchitect op de planning. TVVL neemt de invulling van het curriculum van de hbo+ cursus voor haar rekening. Als de eerste lichter is afgezwaid, kan de markt geleidelijk gaan wennen aan de nieuwe professional. "Het acceptatieproces zal enige tijd in beslag nemen." Door een registratiesysteem en periodieke 'audits' moeten het niveau en de status van de systeemarchitect vervolgens worden geborgd. Maar dat is nog toekomstmuziek.

■ TANDJE ERBIJ

TVVL en de Brancheorganisatie Gebouwautomatisering hebben elkaar

ook weten te vinden op het vlak van Commissioning. Helaas heeft dat nog geen tastbare resultaten opgeleverd. Vandaar ook dat Van Veelen graag zou zien "dat er een tandje bij wordt geschakeld". Het tekent de man die woont onder de rook van Rotterdam. Hij is niet vies van hard werken, "maar neigt soms naar het 'maniakale'". Worstelt wel eens met ongeduld. "Balans vinden blijft een uitdaging", zegt hij glimlachend.

■ GENERATIEVERSCHILLEN

Het zijn trekjes die je bij alle leeftijdsgroepen aantreft, zegt hij. Dat ongeduld, de behoefte aan afwisseling en drang om door te willen groeien. Van Veelen ziet overeenkomsten, maar ook verschillen tussen de verschillende generaties. "De nieuwe generatie, zo onder de 40, denkt sneller en is ontvankelijker voor verandering. Tegelijkertijd merk ik een gebrek aan diepgang en volgen technologische ontwikkelingen elkaar in een zo'n hoog tempo op, dat ik ook binnen die groep al breuklijnen zie. Ik hoef alleen maar te kijken naar het verschil in beleving tussen mijn dochter zoon van 36 en mijn zoon van 30."

■ KENNISWERKER

De professional van morgen zal voortdurend moeten bijleren. Kennis wordt de beslissende factor die carrières en bedrijven gaat maken of breken, verwacht Van Veelen. Grote vernieuwers hebben dat al door. Hij noemt een Bill Gates en wijst ook naar mindere goden die voortdurend hameren op het belang van 'een leven lang leren'. Om er daarna op een relativerende toon aan toe te voegen: "dat je altijd kritisch moet blijven. Mijn vader waarschuwde me er vroeger al voor. Pas op met 'drijvers'. Ze kunnen hun boodschap met een bijna evangelische overtuiging uitdragen, maar met evenveel gemak van mening veranderen, als hun dat uitkomt."

■ 'OPSCHERPEN'

Van Veelen zoekt naar de gulden middenweg. Ook hier is een typisch Nederlands trekje bespeurbaar. Leidt kritiek in de Lage Landen uiteindelijk niet altijd tot zelfkritiek, begrip voor de ander en daarmee tot polderen met als eindresultaat een algemene consensus? Hoe het ook zij; voor TVVL en de eigen brancheorganisatie ligt er een belangrijke taak in het verschiet. Kennisontwikkeling is in een stroomversnelling terecht gekomen. "Technuten en andere professionals binnen de branche moeten elkaar blijven 'opscherpen' om het hoge tempo te kunnen bijbenen. Brancheorganisaties en vakverenigingen kunnen dit proces faciliteren via een (virtuele) infrastructuur. Het liefst gezamenlijk."

■ VOORBEELDEN

Hij somt een aantal voorbeelden op. "Als brancheorganisaties zouden wij een aantal pagina's in TVVL Magazine kunnen vullen. Waar ik ook wel gecharmeerd van ben, is de gedachte om in de toekomst ons jaarlijkse congres samen te voegen met Dé TVVL-Techniekdag en er een twee dagen durend programma van te maken. Met een dag voor technische vakspecialisten en een dag voor professionals die meer aan de beleidsmatige kant zitten."

■ DELEN

Verduurzaming, integraal ontwerpen en beheren, de groeiende invloed van ICT op ons dagelijks leven; het zijn allemaal ontwikkelingen die voor hun succes in grote mate leunen op gebouwautomatisering. De samenwerking tussen TVVL en de eigen brancheorganisatie intensiveren is dan ook niet meer dan logisch, vindt Van Veelen. Angst om elkaar het brood uit de mond te stoten door kennis te delen, heeft hij niet. "Sowieso niet. Want kennis delen levert nu eenmaal veel meer op, dan op kennis te gaan zitten."

“De rust is teruggekeerd binnen de vereniging”

Sinds mei 2013 is John Lens in dienst als directeur van TVVL. In de afgelopen periode is veel gebeurd en bereikt binnen de vereniging. Wat voor invloed heeft dit op de toekomst van TVVL? Hoe ziet deze toekomst eruit en welke rol speelt de nieuwe generatie hierin?

John Lens praat u bij.

Drs. C. (Carina) Mulder, TVVL

Vanaf het moment dat John Lens in dienst kwam heeft hij zich ingespannen voor het versterken van de samenwerking met zusterverenigingen en andere partijen en het op de kaart zetten van TVVL bij de leden en daarbuiten. “Je ziet dat er in de branche steeds meer samenwerkingsverbanden worden aangegaan. Samenwerking met andere organisaties uit de branche versterkt de positie en vergroot de naamsbekendheid van TVVL.” De inspanningen van Lens hebben hun vruchten

afgeworpen. TVVL werkt zeer nauw samen met ISSO en is lid van het Platform Duurzame Huisvesting. “Met Uneto-VNI, hebben we een project opgezet over de omgang met komende Europese regelgeving op gebied van closet-spoelingen kleiner dan zes liter en met de BNA werken we samen op het gebied van spelregels voor integraal ontwerpen.” Young TVVL is de samenwerking aangegaan met de jongerenafdelingen van NVDO, Uneto-VNI, NVTG, FMN en Bouwend Nederland. “Het resultaat van

deze samenwerking was een zeer succesvol jong professionals event. Ook deze samenwerking is zeker voor herhaling vatbaar.”

■ UITDAGENDE BAAN

“Mijn eerste jaar als directeur van TVVL was tijdens één van de roerigste periodes uit de geschiedenis van de vereniging. Het bestuur had niet langer de neuzen dezelfde kant op en besloot eind 2013 haar functie neer te leggen. Dat was nog niet eerder voorgekomen.” Als nieuweling binnen de vereniging werd Lens behoorlijk op de proef gesteld. “Ik was op zoek naar een uitdagende baan en die had ik zeker gevonden. Het voordeel van een dergelijke situatie is dat je snel bent ingewerkt en je de leden en vereniging direct leert kennen. Het was een bijzonder leerzame periode.” TVVL kwam weer in rustiger vaarwater na de Algemene Vergadering van maart 2014 met de verkiezing van Henk Willem van Dorp als voorzitter en Joes van Asten als penningmeester. “Henk Willem beloofde de leden van TVVL dat hij op korte termijn een volledig bestuur zou samenstellen en die belofte heeft hij waargemaakt. Op 27 juni 2014 was het bestuur compleet en werd het voorgesteld aan de leden tijdens de Inspiratiemiddag.”

■ GEWIJZIGDE STRUCTUUR

Het nieuwe bestuur heeft een aantal wijzigingen in de structuur van de vereniging doorgevoerd. Het is uitgebreid met een portefeuille voor Marketing & Communicatie en de jongeren zijn vertegenwoordigd in het bestuur. “Deze uitbreiding laat zien dat het huidige bestuur inzicht dat aandacht voor interne en externe communicatie nodig is om TVVL op de kaart te zetten. Ook vindt het bestuur dat de jongeren in de vereniging een stem moeten

hebben; de jongeren zijn de nieuwe generatie en hoe cliché het ook klinkt, de jeugd is de toekomst." Daarnaast zijn de pijlvoorzitters en portefeuillehouders verenigd in een persoon en is de Maatschappelijke Adviesraad een adviesorgaan van het bestuur. "Voor deze wijzigingen is gekozen om TVVL slagvaardiger te maken en sneller beslissingen te kunnen nemen en door te voeren. Door sneller te schakelen en meer jongeren te betrekken hopen we de betrokkenheid van de leden te vergroten en meer leden aan te trekken. TVVL is een open en transparante vereniging voor professionals uit het vakgebied. Leden en niet leden zijn van harte welkom om deel te nemen aan de vele initiatieven die TVVL rijk is."

■ UW MENING TELT!

Afgelopen jaar heeft TVVL een ledentevredenheidsonderzoek gehouden onder de leden en begunstigers van TVVL. De resultaten werden gepresenteerd tijdens de Inspiratiemiddag. "Uit dit onderzoek kwam onder andere naar voren dat de leden zeer tevreden zijn over de cursussen en over TVVL Magazine. Ook blijkt dat een derde van de leden zich niet betrokken voelt bij TVVL. Het is een uitdaging voor het bestuur om manieren te vinden om de betrokkenheid te vergroten." Tijdens de Inspiratiemiddag namen de leden plaats aan zogenaamde toekomsttafels om te praten over de toekomst van TVVL. De discussiepunten waren afkomstig uit het ledentevredenheidsonderzoek. Vraagstukken over marketing, cursussen, TVVL Magazine, onderzoek en de toekomst van TVVL passeerden de revue. "De input van deze middag gebruikt het bestuur om beleid te vormen. Het was bijzonder om te zien hoe de leden zich inzetten om na te denken over de toekomst van de vereniging." De actieve leden spelen volgens Lens een cruciale rol in de ontwikkeling van TVVL. "De leden en begunstigers leveren al jaren een bijdrage aan de vereniging, waardoor TVVL een belangrijk kennisplatform is voor de installatiebranche. Mensen uit verschillende disciplines uit de bouwkolom, zoals adviseurs, installateurs, fabrikanten en leveranciers, hebben

via het netwerk van TVVL onderling contact en ontwikkelen kennis." Om de actieve leden te danken voor hun inzet heeft TVVL een middag georganiseerd bij Burgers' Zoo. "Wij zijn de actieve leden erg dankbaar voor hun inzet. Zonder leden heeft onze vereniging geen bestaansrecht."

■ SUCCESVOLLE BIJENKOMSTEN

De toegang tot kennis en de mogelijkheid om te netwerken is een belangrijke drijfveer voor leden om lid te worden van TVVL. In de bijeenkomsten van TVVL komen deze twee drijfveren samen. TVVL organiseert jaarlijks landelijke congressen, zoals Dé TVVL-Techniekdag en het Nationaal Congres Sanitaire Technieken. "De bezoekers van deze congressen waren afgelopen jaar zeer tevreden over de inhoud en de organisatie. Het lukt de expertgroep Sanitaire Technieken en de Programmaraad elke keer weer om een interessant programma met boeiende sprekers samen te stellen over onderwerpen die onze leden aanspreken." Ondanks dat sociale media een steeds grotere rol gaan spelen is het elkaar live ontmoeten nog steeds dé manier om te netwerken. "TVVL zal in de toekomst nog steeds ontmoetingsmogelijkheden aanbieden, zoals regiobijeenkomsten en landelijke evenementen. De manier waarop en de verhouding tussen online en offline is moeilijk te voorspellen." Het bestuur van TVVL ziet hierin wel een belangrijke rol weggelegd voor Young TVVL. "Young TVVL is de aangewezen partij om met ideeën te komen, omdat zij een sterke affiniteit hebben met jongere generaties."

■ 56 JAAR TVVL

TVVL bestond vorig jaar 55 jaar. Het bestuur vond het echter niet gepast om het uitgebreid te vieren, terwijl TVVL zich in onrustig vaarwater bevond. "Nu de rust weer is teruggekeerd en het nieuwe bestuur zijn weg heeft gevonden is het een goed moment om het jubileum van TVVL te vieren. Wij organiseren een avond voor onze leden in september en halen Jeremy Rifkin in november naar Nederland." Rifkin is een Amerikaanse econoom en schrijver van boeken over de impact van de wetenschappelijke en technologische veranderingen op de economie, de arbeidsmarkt, de samenleving en het milieu. "We pakken de komst van Rifkin groot aan. Rifkin is een icoon in het vakgebied en wij verwachten met zijn komst dat wij TVVL in een keer op de kaart zetten als hét kennisplatform voor de installatiebranche."

Van fantasie naar realiteit

Hij houdt van Fantasy. Van schrijvers zoals John Ronald Reuel Tolkien en Stephen King. Creatieve geesten die hun verbeelding de vrije loop lieten en laten gaan. Het liefst in een historische setting. Zelf heeft Rob van Bergen de afgelopen jaren ook menig maal een beroep moeten doen op zijn creativiteit. Toen hij in 2010 bij ISSO aan het roer kwam te staan, was Nederland ondergedompeld in een diepe crisis. Hoe is het hem de afgelopen jaren vergaan en wat is er terecht gekomen van de plannen om intensiever te gaan optrekken met TVVL?

Drs. W. (Wietse) Buma, Merlijn Media BV

Het Weena is een straat zonder herinnering. Een open vlakte met karig groen, grijze luchten en hoge gebouwen. Ze staan erbij als volleerde Zenmeesters. Betonnen en stalen kolossen, niet gebukt onder de last van het verleden of gevangen in een verre toekomstvisie. Rotterdam is de stad van het nu, van dit moment waarop alles gebeurt.

Van beweging, zonder dat het druk wordt. Een verre echo van La Cité Radieuse van de befaamde architect Le Corbusier?

■ FILOSOF

In het gebouw waarin ISSO is gehuisvest, zit ook de Filosoof BV. Het lijkt wel een knipoog van het lot en een vooruitwijzing naar het

interview dat straks plaatsvindt. Binnen, aan het einde van een gang op de eerste verdieping houdt Rob van Bergen kantoor. Hij draagt een flamboyant rood shirt. Ontworpen door zijn dochter. Er bestaat er maar één van in deze wereld, vertelt hij met vaderlijke trots.

■ PLANNEN

Vijf jaar geleden nam Van Bergen het roer over van zijn befaamde voorganger Jaap Hogeling. De energieke veertiger zat boordevol plannen. Hij wilde als kennisinstituut het hele spectrum aan duurzame technieken beslaan en de positie van ISSO consolideren binnen de branche. Ook had hij plannen om de samenwerking met TVVL te intensiveren. Hij kijkt terug

met gemengde gevoelens op de afgelopen jaren. Van Bergen heeft ISSO veilig door een turbulente economische tijd weten te loodsen, “maar we zijn er nog zeker niet”.

■ GEREALISEERD

Voor bijna alle duurzame technieken zijn ontwerprichtlijnen opgesteld. Via cursussen, boeken en kennisbijeenkomsten wordt de kennisverspreiding ter hand genomen. “We denken al over een vervolgtraject, waarin we ons gaan werpen op nog relatief onbekende technieken zoals PCM’s, geothermie en brandstofcellen. Ook heeft ISSO haar positie veilig weten te stellen. Onder andere dankzij onze intensieve samenwerking met NEN, staan we nog altijd bekend als een betrouwbare leverancier van kennisproducten en richtlijnen.”

■ ONGEDULD

Maar toch. Misschien was hij te ongeduldig. Hij kent zijn zwakte. “Ik ben goed in het leggen van verbanden en verbindingen, ik ben toekomstgericht, maar soms wil ik te snel stappen zetten. Een goed samenwerkingsverband op poten zetten kost tijd. TVVL heeft een roerige periode achter de rug. Ja, ik had gedacht dat we de samenwerking op strategisch niveau nu meer vorm en inhoud zouden hebben gegeven. Ik zal geduldiger moeten zijn.” Het is een euvel waar de bouwkolom wel vaker last van heeft. Vandaar ook de voortdurende stroom aan klachten over ‘dat het niet snel genoeg gaat’. Daadkracht is een kwaliteit om te koesteren, maar teveel doet afbreuk aan het natuurlijke tempo waarin sommige processen zich moeten ontploegen. De ISSO-directeur heeft zijn lesje inmiddels wel geleerd.

■ TAAKVERDELING

Vijf jaar geleden gaf Van Bergen aan dat er een heldere taakverdeling bestaat tussen TVVL en ISSO. "TVVL verricht de voorstudies, wij nemen het traject erna voor onze rekening", verwoordde Van Bergen het toen in een interview met TVVL Magazine. TVVL signaleert dus de markttrends en geeft voorzetten aan ISSO voor de verdere kennisontwikkeling. Het instituut diept vervolgens het thema uit en kiest de juiste vormen uit voor de overdracht van nieuwe kennis. Maar is die scheidslijn wel zo duidelijk te trekken? TVVL houdt zich ook actief bezig met kennisoverdracht. Denk aan de cursussen of aan landelijke en regionale bijeenkomsten. Om eventuele onduidelijkheid uit de wereld te helpen wil Van Bergen samen met TVVL "één gebouw neerzetten voor kennisontwikkeling en -overdracht". En graag zo snel mogelijk, "anders verliezen we allebei aan impact". Hoe dat gebouw er precies uit moet zien, laat hij open. "Ik acht het goed mogelijk dat TVVL en ISSO op termijn samengaan. Je werkt tenslotte met dezelfde achterban."

■ SAMENWERKING

Beide partijen willen intensiever samenwerken. Beide partijen zijn ook gebaat bij een betere afstemming over de invulling van cursuspakketten. "We beginnen nu met kleine stappen. Bijvoorbeeld door een cursus 'duurzaam beheer en onderhoud' te ontwikkelen. Mijn ideaal is om uiteindelijk gezamenlijk cursussen te gaan programmeren en daar ook bijeenkomsten bij te betrekken. Zo zou TVVL tijdens regio- en landelijke meetings aandacht kunnen besteden aan ISSO-publicaties. Of laat ons standaard een aantal pagina's van TVVL Magazine vullen. Ook dat is een interessante mogelijkheid. We steken nu veel tijd en moeite in onze eigen uitgave ThemaTech, terwijl het rendement naar verhouding achterblijft." Waar Van Bergen ook wel brood inziet is om gezamenlijk

een databank op te zetten of bestaande databanken met elkaar te integreren. Als softwareleveranciers automatisch de toegangssleutel tot die kennisbanken aanbieden in hun BIM-pakketten, rekentools etc. zouden TVVL en ISSO de meest uiteenlopende doelgroepen kunnen bedienen. Van monteurs tot adviseurs. Tegelijkertijd zou het de kennisspelers ook geen windeieren leggen.

■ FINANCIERING

De vraag naar kennis blijft. ISSO staat nu voor de uitdaging om het aanbod op peil te houden. De installatiesector heeft zware klappen gehad de afgelopen jaren. Bedrijven zijn gaan bezuinigen op hun opleidingsbudgetten. Traditionele financierders als Uneto-VNI en OTIB verkeren in zwaar weer en zijn gedwongen de hand op de knip houden. Van Bergen is daarom op zoek gegaan naar nieuwe geldstromen in het bedrijfsleven. Tegenwoordig neemt een "brede coalitie" de financiering van ISSO voor haar rekening. Meer dan ooit tevoren is daarmee accent komen te liggen op de ontwikkeling en verspreiding van praktijkgerichte kennis.

■ DIGITALISERING

De mogelijkheden om kennis te delen zijn de afgelopen jaren drastisch verruimd. ISSO speelt daarop in. "De nieuwe generatie professionals (onder de 40) wil vooral digitaal bediend worden met vakgerichte informatie", vertelt Van Bergen. Ze zijn beweeglijker, wisselen sneller van baan, ook vanwege de ongunstige economische situatie. De afstand tussen ISSO en de kennisafnemers wordt steeds kleiner. Beide partijen weten elkaar sneller te vinden op de digitale snelweg. Bijvoorbeeld via Social Media. Het is een trend die Van Bergen bouwbreed bespeurt. Zo zijn er tegenwoordig al opdrachtgevers die geen architect en adviseurs meer inschakelen, maar direct op digitale wijze contact zoeken met leveranciers en daarmee gezamenlijk een bouwwerk realiseren.

■ ROBOTS EN VAKMANSCHAP

Door alle ontwikkelingen in de ICT gaan gevestigde structuren op de schop. Dat het uiteindelijk onder de streep zal resulteren in een afname van het aantal banen, acht Van Bergen "zeer waarschijnlijk". Maar hij wordt "een beetje kriegel" van alle onheilspredici die een toekomstbeeld schetsen, waarin alle arbeidsplaatsen zijn ingenomen door robots. Ja, automatisering werkt prefabricage in de hand, maar vakkundige mensen blijven nodig. Bijvoorbeeld voor montage- en controlewerkzaamheden in de fabriek en op de bouwplaats. Zowel in de nieuwbouw als in de renovatiesector, waarin veel bouwopgaven een uniek karakter hebben. "En zeker met onze ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen." Daar wil Van Bergen zich dan ook hard voor maken met ISSO; voor de verankering van dat vakmanschap.

■ HOGER DOEL

Bij dat vakmanschap hoort een integrale aanpak van bouwopgaven. Professionals van morgen zullen met andere antwoorden op de proppen komen dan in het verleden om succesvol tegemoet te komen aan de veranderende wensen van de klant. Daarvoor hebben ze ruimte nodig. Ruimte om eigen initiatieven te ontplooiën, ruimte om te experimenteren en een eigen weg te vinden. Niet alleen bij hun werkgevers, maar ook binnen brancheorganisaties en personenverenigingen, zoals TVVL. Zonder jonge professionals heeft de vereniging geen bestaansrecht, zegt Van Bergen nog maar eens. De komende jaren zullen alle zeilen bijgezet moeten worden om leden te blijven binden. "Ik zie de eerste tekenen van een hernieuwde regionale bloei, maar tegelijkertijd staan structuren op een hoger niveau onder druk. Het is nu eenmaal een grotere uitdaging dan vroeger om mensen te vinden die zich willen inzetten voor een groter doel."

“TVVL moet kennis overdragen aan de nieuwe generatie”

Mark van der Heijden is een bekende binnen TVVL; hij is al sinds 2008 lid van Young TVVL. Mark, 31 jaar, vriendin en zoontje van 9 maanden, in zijn vrije tijd karatedocent, koos al in het derde jaar van het vmbo voor de installatierichting. Na het mbo Installatietechniek (dual) heeft hij de hbo-opleiding Installatietechniek (dual) gecombineerd met de TVVL-opleiding Luchtbehandelingstechniek. Hij vond dat er bij de hbo-opleiding te weinig specifieke vakkennis werd overgebracht. Aansluitend heeft hij nog een avondopleiding bedrijfskunde gevolgd.

S. (Sandra) van Ewijk-Jansma, Congrescoördinator/Coördinator Young TVVL

Door zijn duale opleiding heeft hij al vele jaren werkervaring op zijn naam staan. Hij is gestart bij Merx en Volker (later GTI), Ingenieursbureau Wolter en Dros en sinds drie jaar is hij medeoprichter van Wel Inspectie. Wel Inspectie houdt zich bezig met water- en luchtonderzoek, zoals microbiologisch luchtonderzoek en legionella-onderzoek en met water- en luchtzijdig inregelen. Dit laatste wordt een steeds groter onderdeel, aangezien

Delta-P, al 25 jaar bekend met inregeltechniek, onlangs onderdeel is geworden van Wel Inspectie.

■ YOUNG TVVL

Young TVVL organiseert bijeenkomsten om jongeren (meer) te betrekken bij de vereniging. Dit doet zij o.a. door het laagdrempelige (Young) TVVL café maandelijks te organiseren. Daarbij wordt een interessante spreker uit-

genodigd die kort zijn/haar visie over het vakgebied kan geven. Dit is een netwerkmoment waarop jong en oud(er) elkaar op informele wijze kunnen ontmoeten en de stap om deel te nemen aan andere activiteiten/commissies van de vereniging makkelijk wordt gemaakt. Verder wil Young TVVL meer samenwerking met jongerenafdelingen van andere verenigingen. Op 22 januari jl. vond op initiatief van Young TVVL het Jong professionals Event 'De Nieuwe Makers: the future is now' plaats. Een gezamenlijk event van TVVL, NVTG, Uneto-VNI, NVDO, FMN en Bouwend Nederland waar de mogelijkheid gecreëerd werd om naast presentaties over innovatie technieken met elkaar in gesprek te komen over actuele zaken binnen het vakgebied. Zo'n bijeenkomst creëert een platform waardoor je je netwerk kan vergroten en van elkaar kunt leren. Young TVVL is groot voorstander van dergelijke kruisbestuivingen en wil in de toekomst vaker deze samenwerking opzoeken. Op deze manier kan ook meer bekendheid worden gegeven aan TVVL en kunnen nieuwe leden worden aangetrokken.

■ VERANDERINGEN

Van der Heijden denkt dat het vakgebied in de komende vijf jaar niet veel zal veranderen. “De techniek gaat weliswaar snel, maar binnen de bouwwereld niet heel snel.” Op de lange termijn verwacht hij dat het vakgebied over 20 jaar erg veranderd is. “Bedrijven hebben een basiskantoor met hoofduitvoerders, werk-

voorbereiders en projectleiders e.d., maar besteden het fysieke werk uit aan andere (montage)bedrijven. Er zal veel meer gewerkt worden met Prefab en modulaire systemen. Tegen die tijd hang je de computer aan een systeem en die vertelt je exact wat er mis is en hoe je dat moet verhelpen.”

“Dat computers steeds meer werk overnemen, is maar goed ook, want systemen moeten ons gaan helpen om dingen sneller en beter te gaan doen, omdat we gewoonweg de mensen daarvoor straks niet meer hebben. Binnen enkele jaren is er een grote uitstroom vanwege de vergrijzing en zal er een tekort zijn aan goed opgeleid personeel. Ik maak mij zorgen over de kleine aantallen leerlingen die kiezen voor de installatietechniek. Het vak is niet populair. Vaak weet men niet eens wat het vakgebied inhoudt.”

■ ENTHOUSIASMEREN

Van der Heijden vervolgt: “Dit is een probleem voor de hele branche en iedereen moet zich dan ook inzetten voor het bekend maken met en enthousiasmeren van ons vakgebied bij jongeren, bij voorkeur nog voordat zij een studierichting gekozen hebben. (Young) TVVL kan hier een rol in spelen door meer zichtbaar te zijn bij deze groep en meer bekendheid te geven aan het vakgebied. Bijvoorbeeld door op beroepsbeurzen jongeren te enthousiasmeren. Ook begunstigers kunnen hier een rol in spelen en laten zien wat het vakgebied inhoudt. Er moeten meer contacten komen met docenten om meer bekendheid te geven aan TVVL.”

■ SPECIFIEK INSTALLATIETECHNIEK

TVVL viert over 20 jaar haar 75-jarig bestaan. Tenminste, als het aan Van der Heijden ligt. “De vereniging bestaat dan nog in de huidige vorm, maar zal zich meer gaan bezighouden met opleiden en dan specifiek in de installatietechniek. Hogescholen bieden steeds meer algemene technische opleidingen aan. Voor deze scholen wordt het steeds lastiger om goede docenten te vinden. Ik denk dat hier een kans ligt voor TVVL. Waarom niet gezamenlijk met Hogescholen een opleidingstraject aanbieden? Hogescholen kunnen dan de exacte vakken geven en TVVL de

specifieke installatietechnische vakken? Misschien kan TVVL zich in de toekomst richten op het opleiden en detacheren van mensen.

■ NIEUWE GENERATIE

De nieuwe generatie is een passend jaarthema, vindt Van der Heijden, gezien zijn zorg over de grote uitstroom en kleine instroom van nieuw geschoold personeel. “Bij de nieuwe generatie denk ik in eerste instantie aan jongeren die nu met hun opleiding starten, maar iets breder getrokken aan de groep tot en met 30 jaar. Deze groep zal over 15 tot 20 jaar volop werkzaam zijn in de branche en de trends bepalen.”

Sterk aan de nieuwe generatie vindt hij dat die openstaat voor nieuwe en andere ideeën en hier ook naar blijven streven, ondanks dat de gevestigde orde niet echt wil veranderen. Jammer vindt hij het dat het niveau van de huidige uitstroom studenten beter kan: “Er is een tekort aan inhoudelijke technische kennis en de werkhouding/mentaliteit van jongeren is niet wat we binnen het vakgebied gewend zijn.”

■ TECHNIEK BELANGRIJKER

De bouwkolom is toe aan verandering. Techniek gaat steeds belangrijker worden, belangrijker dan het gebouw zelf, meent Van der Heijden. “De installateur moet eerder betrokken worden bij het project, zeker nu steeds vaker de juridische verantwoordelijkheid bij de installateur ligt. Nu komen er tijdens de bouw steeds meer zaken bij en ben je als projectleider bijna jurist, zoals je je moet vastbijten in het bestek. Hierdoor is er veel gedoe rond grote bouwprojecten. De kwaliteit van een gebouw kan hieronder lijden. De nieuwe generatie zal hier veel mee te maken krijgen.”

■ TECHNIEK ALS MOTOR

Van der Heijden kijkt uit naar een kentering in de rol die de installatietechniek momenteel speelt. “In de huidige markt trekt de architect nog steeds aan de touwtjes en is de techniek vaak bijzaak. Hoe mooi zou het zijn als de techniek de motor wordt van ieder project? Wat wil de klant, wat is er nodig in het gebouw aan techniek? En vervolgens laat je aan de architect over wat voor gebouw hierbij of hieromheen past. De techniek wordt dan belangrijker dan het gebouw; dit komt het gebouw alleen maar ten goede.” Maar, beseft Van der Heijden, dit zal nog wel enige tijd duren. “Het initiatief voor deze wijze van werken ligt bij de opdrachtgevers en werkgevers. Zij moeten het comfort van hun personeel belangrijker vinden dan de uitstraling van het gebouw. Het is aan het vakgebied om deze denkmotus de komende jaren over te brengen op de opdrachtgevers.”

■ NIEUWE TECHNIEKEN

BIM is een mooie ontwikkeling, maar of dit de werkwijze van de toekomst wordt, is voor Van der Heijden niet duidelijk. “Het bouwproces gaat veel sneller, maar de voorbereiding kost veel meer tijd. Het is de vraag of de bouwwereld de tijd krijgt voor een goede voorbereiding. Trend in de markt is dat steeds meer projecten een WKO-installatie hebben i.c.m. pv-panelen. Biomassa lijkt minder groeipotentie te hebben. Dit in tegenstellen tot BaOpt. BaOpt staat nog in de kinderschoenen, maar krijgt al zoveel aandacht, dat dit waarschijnlijk nog wel even aanhoudt. Of dit ook echt de nieuwe manier van installeren/ontwerpen is, kan ik nog niet goed beoordelen.”

■ KENNIS OVERDRAGEN

Met een nieuw bestuur aan het roer en veranderende rollen in het vakgebied is TVVL klaar voor de nieuwe generatie, zegt Van der Heijden. “TVVL beschikt over veel kennis; dat is de kracht van de vereniging. Het doel voor de toekomst is om de kennis die in de markt aanwezig is over te dragen aan de nieuwe generatie.”

“De kracht van het omdenken”

Richard van Toorenborg, voorzitter van de Expertgroep Elektrotechniek, licht toe hoe hij denkt dat de toekomst van het vakgebied eruit zal zien en welke rol TVVL daarin kan spelen. “ET kan niet langer los worden gezien van gebouwbeheersystemen maar is hiervan juist een onderdeel”, legt hij uit. Maar ook: “Echte omdenkers zijn nog onderbelicht in het ontwerpproces van utiliteit.”

N. (Nicolette) Dekker, coördinator Expertisecentrum & Impuls

Richard van Toorenborg is werkzaam als projectmanager bij J. van Toorenborg BV, adviseurs in warmte-, koel- en elektrotechniek. Zoals de naam al doet vermoeden is het een familiebedrijf, waarin zijn vader, broer, oom en twee nichtjes ook werkzaam zijn. Van Toorenborg vindt zijn carrière nogal vreemd, niet voor de hand liggend. Hij is opgeleid in de informatica en heeft negen jaar een eigen bedrijf in de ICT gehad voordat hij door omstandigheden in het familiebedrijf terecht kwam om een handje te helpen. Dit bleek zo goed te bevallen dat de ICT is ingeruild voor de techniek. Techniek

is een echte passie, daar waar het gaat om de samenwerking tussen mens en machine. Mensen gebruiken de techniek nog steeds als gereedschap en niet als middel. “Ik wil de techniek laten werken voor de mens in plaats van door de mens. Bewustzijnsverandering is hierbij belangrijk maar ook automatisering en intuïtie spelen een grote rol.”

■ UITDAGEND EN INSPIREREND

Sinds november 2013 is Van Toorenborg lid van de TVVL Expertgroep Elektrotechniek; in het voorjaar van 2014 werd hij hiervan voorzitter.

“Netwerken met mensen is altijd leuk, maar bij TVVL speelt meer dan dat. Er zitten gepassioneerde mensen die diepgaand met techniek bezig zijn. De discussies die bij TVVL worden gevoerd zijn vaak dieper en technischer van aard dan in het dagelijks leven het geval is. Dit is enerzijds een uitdaging, anderzijds is het een inspirerende aanvulling.”

Omdat hij nog maar kort voorzitter is van de ET-groep, ligt het niet zo voor de hand om te vragen naar de behaalde successen. De grootste successen moeten nog worden behaald. Toch stipt hij het onderzoek naar micro-WKK aan, waaraan dit jaar een vervolg zal worden gegeven. “Het streven is om de ET-groep uit te breiden met een paar technisch inhoudelijke mensen en beleidsmedewerkers van bijvoorbeeld Uneto-VNI of een ministerie. Het aantal leden mag worden verdubbeld van zeven naar circa 15, zodat de werkzaamheden over de leden van de Expertgroep kunnen worden verdeeld. Bovendien wordt dit jaar een klankbordgroep opgericht.”

■ NAAR PRAKTISCH

Bij het kijken naar de toekomstplannen is het verstandig om af te wachten hoe het Expertisecentrum wordt ingericht. Van Toorenborg: “De Expertgroep ET zal actief meewerken aan deze inrichting, zodat een solide basis gelegd kan worden. Duidelijk is dat steeds meer integraal gewerkt moet gaan worden, ook vanuit ET. ET is de laatste jaren ingrijpend veranderd. Raakvlakken met andere disciplines komen er steeds meer. Zo kan ET niet langer los gezien worden van gebouwbeheersystemen. Deze discipline is hiervan juist een onderdeel. Enerzijds zal de Expertgroep, samen met de klankbordgroep, brainstormsessies organiseren, waarin abstract en breed kan worden gefilosofeerd over het

vakgebied en de uitdagingen die er liggen. Anderzijds zullen deze thema's en vragen moeten worden teruggebracht naar kleine, praktische vragen, zodat vervolgens een onderzoeksvraag kan worden geformuleerd. Van breed en abstract naar klein en praktisch, vertalen naar de werkelijkheid. Omdenken dus."

■ TOEKOMST

Het vakgebied zal er over vijf jaar volgens Van Toorenborg niet heel anders uitzien dan op dit moment. "De techniek verandert op korte termijn niet zo ingrijpend. Efficiëntie en energie zijn belangrijk, apart en in relatie tot elkaar. TVVL zal bij deze onderwerpen een belangrijke rol gaan spelen, als kennisknooppunt. De bouw, met name de utiliteitsbouw, heeft een eindtermijn en zal zich niet op de zelfde manier nog 15 jaar staande houden. Er komt binnen 15 tot 20 jaar een omslagpunt waardoor niet langer aan bouwen maar aan faciliteren gedacht zal worden. Ook hierbij zal de vereniging een belangrijke rol gaan spelen. Iedereen zal van een bouwsystematiek naar een denksystematiek moeten overstappen. Het denken over hoe, zal voortkomen uit kennis; kennis die TVVL zal hebben vergaard."

■ NIEUWE GENERATIE

Jaarlijks heeft TVVL een jaarthema, een kapstok voor communicatie, activiteiten en programmering van TVVL. Het jaarthema 2015 is 'de nieuwe generatie'. Dit zijn de mensen in de techniek, maar ook nieuwe technieken en bouwprocessen. Het is een maatschappelijk relevant thema dat actueel is en mens, techniek en omgeving in beeld brengt. Voor Van Toorenborg is de nieuwe generatie een generatie die nadenkt over hoe het anders kan. Niet beter, maar anders. Dit denken is niet leef-

tijd gebonden maar gebaseerd op een manier van denken. Een manier van omdenken waartoe jonge mensen net zo goed als oudere mensen in staat zijn.

Waar het technieken en bouwprocessen betreft komen standaard begrippen als BIM, Lean, installatie-arm en CO2-neutraal in beeld. Dit zijn volgens Van Toorenborg sleutelwoorden die weinig betekenen. "Het gaat veel meer om integratie en optimalisatie van bestaande technieken. De denkwijze moet worden gebundeld om tot een goed eindresultaat te komen. Zo kan een slechte bouwvorm, anders gebruikt, nog steeds tot een goed eindresultaat leiden. Alle hulpmiddelen als BIM en Lean zijn gebaseerd op het traditionele bouwen. De nieuwe generatie zal haar nieuwe technieken nog moeten uitvinden."

■ OMDENKEN BEHEERSEN

Een adviseur heeft met ontwikkelaars en eigenaren te maken die veelal in traditionele bouwvormen zitten. Echte omdenkers zijn nog onderbelicht in het ontwerpproces van utiliteit. In de uitvoering zitten dan wel weer jongere projectleiders die anders nadenken over wat de adviseur heeft bedacht; dat is leuk.

Ook bij TVVL is het van belang dat een aantal mensen het omdenken beheerst, anders blijft de nieuwe generatie onderbelicht. Ook dan geldt dat het grote, abstracte begrip eerst moet worden terug geredeneerd naar overzichtelijke begrippen waarnaar onderzoek kan worden gedaan of op basis waarvan een cursus kan worden ontwikkeld.

De kansen liggen in het anders denken, de valkuil is het gebrek aan ervaring. TVVL is klaar voor de nieuwe generatie. Er zijn ongetwijfeld mensen die de andere denkwijze wel beheersen maar dit binnen de vereniging nog weinig uiten omdat de sfeer binnen TVVL nog wat traditioneel is.

■ OPSCHUDDEN

Van Toorenborg is een enthousiaste en gedreven persoon die de branche is binnengestapt vanuit de overtuiging dat veel dingen handiger en slimmer kunnen worden aangepakt, met als doel de boel eens flink op te schudden. Terwijl dat voor een deel is gelukt, heeft hij vooral geleerd dat ervaring toch erg belangrijk is. Deze ervaring wil hij de komende jaren inzetten om de Expertgroep ET weer duidelijk op de kaart te zetten.

“Generatie Y geeft prioriteit aan persoonlijke ontwikkeling”

Met een eigen gebouwde E-auto naar scholen, spreken over mooie projecten zoals het Rijksmuseum; Kuijpers doet er veel aan om de installatiesector aantrekkelijk te maken. Met een bijzondere visie toont het familiebedrijf aan dat het loont om te investeren in mensen en in te zetten op een hoog kennisniveau. Met 900 medewerkers worden interessante projecten gerealiseerd. Opleiden is hierbij van essentieel belang.

Ing. J. (Jos) Bijman, Coördinator Opleidingen TVVL

“Wij werken heel graag mee aan dit interview, de nieuwe generatie is een onderwerp dat ons zeer aanspreekt.” Dit zeggen Michiel van Kessel, manager HRM bij Kuijpers en Lindsay van Rooij, Opleidingscoördinator. “Wij richten ons sterk op de mens, zowel op klanten en leveranciers als medewerkers, en willen aantrekkelijk zijn als werkgever voor de nieuwe generatie.” Van Kessel: “Ondanks dat het in deze tijd eenvoudig lijkt om aan medewerkers te komen moet je als werkgever je best doen om aantrekkelijk te zijn en te blijven. Dit doen wij door veel te investeren in de opleiding van medewerkers en als bedrijf aantrekkelijke opdrachten uit te voeren.” Op het gebied van investeren in mensen zijn de cijfers indrukwekkend. In 2014 heeft Kuijpers 3% van de loonsom geïnvesteerd in opleidingen en 105 nieuwe medewerkers aangenomen. Het gesprek gaat al gauw over de nieuwe generatie. Van Kessel neemt hierbij de Generatie Y (na de tachtiger jaren) als voorbeeld. “Wij

merken bij jonge mensen dat ze zich vooral persoonlijk willen ontwikkelen. In tegenstelling tot vroeger is dit belangrijker dan het salaris. Als organisatie moeten wij wel rekening houden met andere kenmerken van deze generatie. Het gevaar dreigt dat ze teveel tegelijk willen doen. Ook de omgang met sociale media is een punt van aandacht, omdat de medewerkers hierdoor veel sneller van zaken op de hoogte zijn dan via de informatiestroom binnen een organisatie.”

■ OOK TRAINEN OP GEDRAG

Kuijpers leidt haar medewerkers niet alleen vakinhoudelijk op. Van Kessel: “Natuurlijk zijn vakinhoudelijke vaardigheden van essentieel belang, maar we trainen ook steeds meer op gedrag en projectmanagement.” Van Rooij vult aan: “Er draaien meerdere opleidings-trajecten, zoals het programma Technicus als Ambassadeur (160 medewerkers), Kuijpers Operationeel Management en een

Management Development Programma. Onder andere Aukje Kuypers, voorzitter Directieteam, heeft dit programma doorlopen. Nog een voorbeeld is de opleiding BIM Engineer van Avans+. Deze is op initiatief van en mede door Kuijpers tot stand gekomen.” Een andere richting van opleiden betreft de kennisverbreding van medewerkers. Van Rooij: “De multidisciplinaire medewerker is belangrijk voor ons. Zo starten we binnenkort met een cursus Werktuigbouwkunde voor Elektrotechnici. Deze zal door TVVL worden georganiseerd. We zijn overigens ook aan het nadenken over een traject Elektrotechniek voor Werktuigbouwkundigen. Dit soort trajecten worden, net als de hiervoor genoemde, veelal inhouse gedaan.” “Overigens volgen mensen ook nog individueel een cursus. We vinden het belangrijk dat mensen zich op meerdere vlakken blijven ontwikkelen”, zegt Van Kessel. “In tegenstelling tot voorheen sturen wij nu meer de opleidingsplannen. Er moet een duidelijke toegevoegde waarde zijn voor de organisatie en voor onze klanten.”

■ ONTWIKKELINGEN

Bij Kuijpers worden de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten gehouden. Niet alleen de technische ontwikkelingen in de installatiesector, maar ook ontwikkelingen erbuiten, zoals robotisering en 3D-printen. Van Kessel: “Voor hoogwaardige kennis is TVVL een belangrijke bron. Zowel het magazine als de bijeenkomsten worden door medewerkers gebruikt om kennis te vergaren. Dit werkt allemaal mee om als Kuijpers verder te groeien richting een kennisorganisatie.”

Opragon®

VOOR OPERATIEKAMERS

OPRAGON – EEN UNIEKE
TECHNOLOGIE VOOR
ULTRASCHONE LUCHT
IN OPERATIEKAMERS

AL-KO
QUALITY FOR LIFE

nedair

Luchtbehandeling
voor elke situatie

WE'RE BUILDING CONTROL

Bij gebouwen gaat het om beheersing. Eén manier om alle installaties te benaderen, besturen en beheren. Ongeacht welk merk. Ongeacht waar u bent. Ongeacht welk moment van de dag. Het kan.

Met Webeasy beheerst u klimaat- en ruimteregeling, douche-automatisering, energiemanagement, toegangscontrole, inbraakbeveiliging, videobewaking en verlichtingsmanagement. Vanuit elke webbrower. Ook op uw smartphone of tablet.

Wij kunnen alle techniek in een gebouw aansturen. Met eigen producten, producten van derden of een combinatie daarvan. Dat maakt Webeasy het enige plug-and-play gebouwbeheersysteem ter wereld.

www.webeasy.nl

Een onmisbaar puzzelstukje

Sinds enige tijd is BLR-Bimon gestart met een opleidingstraject voor hun medewerkers. Voor zowel monteurs, binnendienstmedewerkers, projectleiders als het verkoopteam organiseert BLR-Bimon regelmatig inhouse cursussen of worden personen naar cursussen gestuurd. In 2014 heeft TVVL voor het projectteam een cursus Klimaatbeheersing ontwikkeld om het kennisniveau op dit gebied te verhogen.

Ing. J. (Jos) Bijman, Coördinator Opleidingen TVVL

“Onze ambitie is de klantverwachting overtreffen”, aldus Marlou Birkhoff, personeelsmanager bij BLR-Bimon. “Om dit te bereiken is het van belang dat we met eigen adviezen de projecten kunnen aanpakken.”

Edwin Jongsma, verkoopleider en technisch adviseur vult aan: “We zien met de inhouse cursus Klimaatbeheersing de puzzelstukjes van ons opleidingsbeleid op hun plaats vallen. Door een hoger kennisniveau kunnen we beter adviseren en worden de projecten met meer zelfvertrouwen en vaardigheden uitgevoerd.” Jongsma: “Het doel van dit inhoustraject was duidelijk. De kennis vergroten van het projectteam en daarbij inhoudelijk de praktijkcases van de medewerkers bespreken.”

Er zijn ook positieve neveneffecten. Birkhoff: “Bijvoorbeeld de teambuilding en het realiseren van een informeel platform doordat de deelnemers binnen het projectteam elkaars expertises beter leren kennen.”

METHODIEK VAN ZELFSTUDIE

Het initiatief voor de inhouse cursus kwam bij BLR-Bimon vandaan. Aan de

hand van de studiegids van de cursus Luchtbehandelingstechniek is een selectie gemaakt van de leerdoelen die de voorkeur hebben in de cursus Klimaatbeheersing. TVVL heeft hierop een voorstel gemaakt voor een op maat gemaakte inhouse cursus.

Binnen deze cursus is de methodiek van zelfstudie toegepast, waarbij de deelnemers voorafgaand aan de les een werkopdracht moeten maken. Een bewuste keuze om zo de voorbereiding op de lessen te stimuleren. Birkhoff: “Er is bewust gekozen voor TVVL vanwege de beschikbare kennis en de methodiek van kennisoverdracht. De evaluatie heeft dit ook bevestigd. De deelnemers zijn positief over de aanpak en enthousiast over de lesstof.”

BEHAPBAAR

“We hebben uiteindelijk gekozen voor een inhouse cursus met een frequentie van één keer per twee maanden”, aldus Jongsma. “Hierdoor bleef het voor de deelnemers behapbaar. Een inhouse cursus kan op maat gemaakt worden en is gaandeweg aan te passen. Dit werd duidelijk tijdens het

onderwerp Mollier-diagram waarbij een extra lesavond gewenst was. Het onderwerp Luchtbehandelingcomponenten is bovendien vervangen door een les Geluid.”

GEMOTIVEERD

De keuze voor een inhouse cursus heeft een positief effect op de motivatie van de deelnemers. Jongsma: “Het is makkelijk om te zeggen dat bepaalde lesstof niet op jou van toepassing is. Door anderen wordt hier op gereageerd en via praktijkcases in de les blijkt dat dit wel degelijk van toepassing kan zijn.”

Birkhoff: “De groepsdynamiek zorgt er op een positieve manier voor dat je gemotiveerd naar de les gaat en je voorbereiding doet.”

Bij deze inhouse cursus heeft TVVL een pilot gedaan waarbij de deelnemers naast de papieren syllabi ook lesmateriaal via een e-learning module kregen aangeboden. Binnen deze module waren onderwerpen als Mollier-diagram, basisberekeningen en warmte- en koudebehoefte beschikbaar.

Jongsma: “Het onderwerp Mollier-diagram werd, vanwege de ondersteunende animaties, zeker als positief en leerzaam ervaren. Andere meer theoretische onderwerpen als warmte- en koudebehoefte werden als lastiger ervaren, waarbij de deelnemers hun voorkeur gaven aan de papieren syllabus.”

GROEI EN AMBITIE

Het puzzelstuk ‘opleiding’ is onderdeel van de verdere groei en de ambities van BLR-Bimon. Jongsma: “Met deze cursus zetten we weer een stap in onze ontwikkeling.”

Birkhoff: “Dat klopt, wij gaan in de komende jaren verder met kennisoverdracht en blijven TVVL-modules volgen. Dan gaat het om nieuwe modules als hydraulisch schakelen, maar ook het herhalen van de reeds opgedane kennis in combinatie met actuele projecten.”

Innovatie als traditie.

De Intergas Kombi Kompakt HReco* is reeds tweemaal door de consumentenbond uitgeroepen tot de beste in zijn klasse. Met een jaartaprendement van ruim 101% en maximale winst in CO₂-reductie is de Intergas Kombi Kompakt HReco goed voor het milieu en niet onbelangrijk, goed voor de portemonnee. Voor meer informatie over de veelzijdigheid van de HReco:

www.intergasverwarming.nl

Betrouwbaar in warmte

A. de Jong Installatietechniek BV

De heer F.A. Pruisken
Postbus 5
3100 AA SCHIEDAM

Tel. (010) 446 92 22
fpuisken@dejong.nl
www.dejong.nl

A.I.I.M. Advies

De heer H.J. Vlasblom
Laaijnkreekseweg 5
3223 LK HELLEVOETSLUIS

Tel. (06) 22 50 30 60
aiim.installatieservices@gmail.com
www.aiim-advies.nl

A.O. Smith Water Products Company BV

De heer R. Batenburg
Postbus 70
5500 AB VELDHOVEN

Tel. (040) 294 25 00
rbatenburg@aosmith.nl
www.hotwater.com

AAF International BV

De heer A. van der Vliet
Postbus 60
7800 AB EMMEN

Tel. (0591) 68 69 11
aart.vandervliet@nl.aafeurope.com
www.aafeurope.com

Academisch Ziekenhuis Maastricht

De heer P.L.J. Meertens
Postbus 5800
6202 AZ MAASTRICHT

Tel. (043) 387 55 05
peter.meertens@mumc.nl
www.mumc.nl

ACS Filters

De heer R. Prins
Postbus 482
1800 AL ALKMAAR

Tel. (072) 567 55 00
r.prins@acsfilters.com
www.acsfilters.com

Actiflow BV

De heer E.L.N. Terry
Halstraat 31 a
4811 HV BREDA

Tel. (076) 542 22 20
eric.terry@actiflow.com
www.actiflow.com

Acto Informatisering BV

Mevrouw M. Hos
Postbus 1610
3800 BP AMERSFOORT

Tel. (033) 422 68 00
m.hos@acto.nl
www.acto.nl

Acto Informatisering

Adcalsluis B.V.

De heer J.A. Faasse
Kamperzeedijk 57
8281 PB GENEMUIDEN

Tel. (038) 344 64 41
j.faasse@vd-sluis.nl
www.vd-sluis.nl

ADEK Installatie Advies bv

De heer A. Dekker
Veenweg 6 b
2841 DG MOORDRECHT

Tel. (0182) 37 63 60
a.dekker@adek.nl
www.adek.nl

Adviesbureau Bongers/Jansen BV

De heer P.M. van Maaren
Postbus 72
7010 AB GAANDEREN

Tel. (0315) 32 58 47
p.van.maaren@bongers-jansen.nl
www.bongers-jansen.nl

Adviesbureau Feijen BV

De heer G. Feijen
Wenackers 2
9461 EE GIETEN

Tel. (0592) 26 05 48
info@adviesbureau-feijen.nl
www.adviesbureau-feijen.nl

Adviesbureau Visietech B.V.

Administratie
Postbus 18
4286 ZG ALMKERK

Tel. (0183) 40 67 10
administratie@visie.nl
www.visietech.nl

Adviesburo Installatietechniek T&H

De heer G.J. Voskuil
Postbus 1348
3430 BH NIEUWEGEIN

Tel. (030) 605 08 48
b.voskuil@ballast-nedam.nl
www.th.nl

Aero-Dynamiek bv

De heer ing. L.C.J. Dop
Postbus 173
3860 AD NIJKERK

Tel. (033) 245 90 64
dop@aero-dynamiek.nl
www.aero-dynamiek.nl

Agentschap NL

De heer ir. W.C.T. Berns
Slagthuisstraat 71
6041 CB ROERMOND

Tel. (088) 602 22 02
wim.berns@agentschapnl.nl
www.agentschapnl.nl

AGPO Ferroli

De heer R. Schurink
Postbus 3364
4800 DJ BREDA

Tel. (076) 572 57 25
roel.schurink@ferroli.nl
www.agpoferroli.nl

Air Quality Improvement BV

De heer ing. E. van Dijk
Manitodreef 7 c
3565 CH UTRECHT

Tel. (088) 123 34 55
v.dijk@airquality.nl
www.airquality.nl

Air Tech Systems BV

De heer F. van der Laken
Postbus 1228
3800 BE AMERSFOORT

Tel. (033) 469 17 86
floris@airtechsystems.nl
www.airtechsystems.nl

Air Trade Centre Nederland B.V.

De heer J.S. Koopman
Eerst Tochtweg 11
2913 LN NIEUWERKERK AD IJSSEL

Tel. (0180) 31 85 00
vincent.koopman@airtradecentre.com
www.airtradecentre.com

Air-TraXX B.V.

De heer F. Smit
Kroonstraat 49
4879 AV ETTEN-LEUR

Tel. (076) 526 93 39
fs@air-traxx.com
www.air-traxx.com

Airjet BV

De heer ing. R. Bernhardt
Postbus 7082
2701 AB ZOETERMEER

Tel. (079) 331 16 31
r.bernhardt@airjet.nl
www.airjet.eu

AiroSonic International BV

De heer J. van den Broek
Postbus 6001
7503 GA ENSCHEDE

Tel. (053) 461 62 61
directie@airosonicbv.nl
www.airosonicbv.nl

Akzo Nobel P&E

De heer ing. P. Menke
Postbus 9300
6800 SB ARNHEM

Tel. (026) 366 30 85
peter.menke@akzonobel.com
www.akzonobel.com

AL-KO Luchttechniek BV

De heer ing. E.Th. van Hilst
Postbus 216
9300 AE RODEN

Tel. (050) 317 13 17
e.vanhilst@alkonl.com
www.alkonl.com

QUALITY FOR LIFE

Alfa Laval Benelux BV

De heer L. Kuijper
Postbus 9377
4801 LJ BREDA

Tel. (076) 579 12 00
luuk.kuijper@alfalaval.com
www.alfalaval.com/benelux

Altena Cleaning BV

De heer S. Wasserval
Keurweg 10
5145 NX WAALWIJK

Tel. (0416) 67 07 00
post@altena.com
www.altena.com

Amsterdam Airport Schiphol

De heer A.S. van Weers
Postbus 7501
1118 ZG SCHIPHOL

Tel. (020) 601 28 97
weers_a@schiphol.nl
www.schiphol.nl

ANWB Facilitair Bedrijf

De heer X. van Marion
Postbus 93200
2509 BA 'S-GRAVENHAGE

Tel. (088) 269 66 66
xvmarion@anwb.nl
www.anwb.nl

APAC Services BV

De heer P.J. de Bruijn
Postbus 9249
3506 GE UTRECHT

Tel. (030) 241 68 50
pdebruijn@apac.nl
www.apac.nl

Aquacare Europe BV

De heer ing. K.J. Baas
Postbus 2147
5202 CC 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. (073) 624 71 71
kbaas@aquacare.nl
www.aquacare.nl

Arcadis Nederland BV

De heer ir. P.A.J. Brouns
Postbus 1632
6201 BP MAASTRICHT

Tel. (043) 352 33 11
p.a.j.brouns@arcadis.nl
www.arcadis.nl

Arcadis Nederland BV

De heer ir. P.H.R. Loggere
Postbus 4205
3006 AE ROTTERDAM

Tel. (010) 253 22 22
peter.loggere@arcadis.nl
www.arcadis.nl

Ateca water care and services B.V.

De heer ir. M.V. Engelenburg
Ruychrocklaan 121
2597 EL 'S-GRAVENHAGE

Tel. (070) 345 28 58
markengelenburg@ateca.nl
www.ateca.nl

Auerhaan BV

De heer B. van Loenen
Postbus 22
8200 AA LELYSTAD

Tel. (0320) 28 61 81
bert.van.loenen@auerhaan.nl
www.auerhaan-klimaattechniek.nl

B3 Installatie Advies

De heer ing. A. van Middelkoop
Ratelaar 62
8446 BA HEERENVEEN

Tel. (0513) 65 13 46
info@b3installatieadvies.nl
www.b3installatieadvies.nl

BAM Advies & Engineering

De heer R.G. Oostdam
Postbus 54
3980 CB BUNNIK

Tel. (030) 659 89 33
rg.oostdam@bamutiliteitsbouw.nl
www.bamutiliteitsbouw.nl

BAM Techniek - Industrie

De heer J. Maan
Postbus 8766
3009 AT ROTTERDAM

Tel. (010) 289 77 77
jeroen.maan@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

BAM Techniek - Regio Midden

De heer ir. N.J.G. Lamerichs
Postbus 68
3900 AB VEENENDAAL

Tel. (0318) 54 60 60
nico.lamerichs@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

BAM Techniek - Regio Noordwest

De heer ing. C.P.M. Haakman
Postbus 564
1620 AN HOORN

Tel. (0229) 59 21 21
cees.haakman@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

BAM Techniek bv

De heer J.A. Hazeleger
Postbus 109
3980 CC BUNNIK

Tel. (030) 659 89 66
ellen.vander.schans@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

Bam Techniek BV, vest. Amsterdam

De heer J.C. van den Bosch
Postbus 12832
1100 AV AMSTERDAM ZUIDOOST

Tel. (020) 660 03 00
Hans.vanden.bosch@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

BAM Techniek Regio Noord-Oost

Secretariaat
Postbus 9478
9703 LR GRONINGEN

Tel. (050) 599 49 95
 groningen@bamtechniek.nl
 www.bamtechniek.nl

BAM Techniek regio Oost

De heer ing. A.J.W. Uiterweerd
Postbus 1159
7301 BK APELDOORN

Tel. (055) 538 76 00
arno.uiteweerd@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

BAM Techniek Regio West

De heer M. Romein
Postbus 124
2501 CC 'S-GRAVENHAGE

Tel. (070) 419 16 00
marcel.romein@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

BAM Techniek, regio Zuidoost

De heer L. Hazelzet
Postbus 1266
6040 KG ROERMOND

Tel. (0475) 34 60 00
Leo.hazelzet@bamtechniek.nl
www.bamtechniek.nl

BaOpt Benelux bv

De heer ir. G.H.G.M. Bartelink MBA
Wilhelminastraat 51
2011 VL HAARLEM

Tel. (06) 54 98 89 55
bartelink@baopt.nl
www.baopt.nl

Beck & vd Kroef bv

De heer P. Reijns
Postbus 37268
1030 AG AMSTERDAM

Tel. (020) 682 43 85
info@beckvdkroef.nl
www.beckvdkroef.nl

Beekink Installatieadviseurs

De heer ing. B. van de Vaart
Kleinpolderlaan 6
2911 PA NIEUWERKERK AD IJSSEL

Tel. (0180) 31 10 64
b.vd.vaart@beekink.com
www.beekink.com

Belimo Benelux Servomotoren BV

De heer R. Daamen
Postbus 300
8160 AH EPE

Tel. (0578) 57 68 36
richard.daamen@belimo.nl
www.belimo.nl

Belos BV

De heer J.I. Janssen
Westeinderweg 14
1687 PL WOGNUM

Tel. (088) 235 68 40
jorin@belos.nl
www.belos.nl

Bestbuildingconcept BVBA

De heer ing. G. Bellens
Moederhoefstraat 198
B 2547 LINT BELGIUM

Tel. 00 32 499 71 98 29
geert.bellens@bestbuildingconcept.be
www.bestbuildingconcept.be

Betec Controls BV

De heer H. Knol
Postbus 27
8160 AA EPE

Tel. (0578) 57 71 79
hknol@beteccontrols.nl
www.beteccontrols.nl

Beveco Gebouwautomatisering B.V.

De heer R. de Koning
Postbus 1629
3260 BC OUD-BEIJERLAND

Tel. (0186) 65 90 30
r.de.koning@beveco.nl
www.beveco.nl

Biddle BV

De heer W.A. de Vries
Postbus 15
9288 ZG KOOTSTERTILLE

Tel. (0512) 33 55 55
wdevries@biddle.nl
www.biddle.nl

Biral Pompen BV

De heer J. Veldhoen
Postbus 2650
3800 GE AMERSFOORT

Tel. (033) 455 94 44
j.veldhoen@biral.nl
www.biral.nl

Blokzijl TCL

De heer C.L. de Vries
Postbus 60242
1322 AC ALMERE

Tel. (036) 535 05 14
kees.de.vries@tcl-installatietechniek.nl
www.blokszijltcl.nl

BLR-Bimon

De heer ing. W.A. Birkhoff
Postbus 72
3417 ZH MONTFOORT

Tel. (0348) 47 22 47
wim@blr-bimon.nl
www.blr-bimon.nl

BLR-Bimon Klimaatbeheersing

Vakmensen met plezier in hun werk

BLT Luchttechniek B.V.

De heer J.M. van den Broek
Neerloopweg 53
4814 RS BREDA

Tel. (076) 542 76 37
jan@bltluchttechniek.nl
www.bltluchttechniek.nl

Blygold

De heer T.G.M. Meij
Postbus 10
3990 DA HOUTEN

Tel. (030) 634 43 10
meij@blygold.com
www.blygold.nl

BOEG

Mevrouw drs. C. Pattenier
Willem Buytewechstraat 45
3024 BK ROTTERDAM

Tel. (010) 300 71 60
christa@boegwerkt.nl
www.boegwerkt.nl

Boersema Installatie Adviseurs BV

De heer ir. K.H. Boersema
Postbus 2504
3800 GB AMERSFOORT

Tel. (033) 455 37 37
post@bia.nl
www.bia.nl

Booms & Kuipers technisch adviesbureau b.v.

De heer ing. P.J.B. Booms
James Wattstraat 20
1817 DC ALKMAAR

Tel. (072) 518 48 60
pbooms@boomskuiipers.nl
www.boomskuiipers.nl

Boonstoppel Engineering

De heer J. Boonstoppel
Postbus 83
2950 AB ALBLASSERDAM

Tel. (078) 693 12 22
info@boonstoppel.com
www.boonstoppel.com

Braaksma Wolting Adviseurs

De heer H.R. Wolting
Krachtveld 36
3893 CD ZEEWOLDE

Tel. (036) 522 23 22
h.wolting@bwadviseurs.nl
www.bwadviseurs.nl

Brago Luchttechniek BV

De heer ing. A.J. Donders
Postbus 295
5460 AG VEGHEL

Tel. (0413) 36 90 00
adonders@brago.nl
www.brago.nl

Brakel Atmos BV

De heer M. van Gerwen
Postbus 524
5400 AM UDEN

Tel. (0413) 33 83 38
mvangerwen@brakelatmos.com
www.brakel-atmos.com

BRControls

De heer A. Bouwhuis
Paxtonstraat 17
8013 RP ZWOLLE

Tel. (038) 355 66 40
h.bouwhuis@brcontrols.com
www.brcontrols.com

Breijer Bouw en Installatie B.V.

De heer P. van den Hoogen
Postbus 51027
3007 GA ROTTERDAM

Tel. (010) 297 65 00
pvdhoogen@breijer.nl
www.breijer.nl

Breman Almere

Mevrouw S. Bomhof
Vlaardingenstraat 51
1324 LB ALMERE

Tel. (036) 533 17 47
s.bomhof@breman.nl
www.breman.nl

Breman Maasland

De heer M.B. Bremmers
Postbus 4014
6080 AA HAELEN

Tel. (0475) 59 30 30
m.bremmers@breman.nl
www.breman.nl

Breman Zwolle BV

De heer E.D. Veurink
Postbus 466
8000 AL ZWOLLE

Tel. (038) 422 41 33
zwolle@breman.nl
www.breman.nl

Building technology b.v.

De heer ing. J.A. Dekker
Postbus 189
7390 AD TWELLO

Tel. (0571) 26 27 28
joop@buildingtechnology.nl
www.buildingtechnology.nl

Bureau 1232

De heer ing. A.J. Kuik
Postbus 1232
9701 BE GRONINGEN

Tel. (050) 750 20 57
arnokuik@1232.nl
www.1232.nl

Bureau Veritas Asset Management

De heer ing. M. Rodenburg
Computerweg 2
3821 AB AMERSFOORT

Tel. (088) 450 57 41
marius.rodenburg@nl.bureauveritas.com
www.bureauveritas.nl

BV Technisch Bureau Massier

De heer J.H. Loman
Postbus 16539
2500 BM 'S-GRAVENHAGE

Tel. (070) 399 99 43
jhloman@massier.nl
www.massier.nl

bv3 projectsupport B.V.

De heer G.M.M. Arts
Postbus 271
5240 AG ROSMALEN

Tel. (073) 639 93 10
info@bv3projectsupport.nl
www.bv3projectsupport.nl

C & A Nederland

De heer ing. M.J.F. Lucassen
Postbus 249
1000 AE AMSTERDAM

Tel. (020) 510 60 00
info.nl@retail-sc.com
www.cena.nl

Cabero Warmtewisselaars Benelux BV

De heer M.M.M. van Herpen
Saksenweg 42 C
5349 BX OSS

Tel. (0412) 69 31 21
vanherpen@cabero-benelux.nl
www.cabero-benelux.nl

CAG Consult Air Group

De heer E.H. Belle
Reeuwijkse Poort 100
2811 MX REEUWIJK

Tel. (088) 800 15 00
erik@cag.nl
www.cag.nl

Carrier Airconditioning Benelux BV

De heer O.F. de Bont
Postbus 151
2394 ZH HAZERSWOUDE RIJNDIJK

Tel. (071) 341 71 11
Otto.DeBont@fs.utc.com
www.carrier.nl

CBRE B.V.

De heer J. de Vries
Postbus 7971
1008 AD AMSTERDAM

Tel. (020) 626 26 91
jurgen.devries@cbre.com
www.cbre.nl

Cegelec BV

De heer J. Schoonhoven
Postbus 192
3800 AD AMERSFOORT

Tel. (033) 454 42 60
johan.schoonhoven@vinci-facilities.com
www.cegelec.nl

Celsius Benelux BV

De heer ing. T.C.H.M. Smulders
Postbus 53
3800 AB AMERSFOORT

Tel. (033) 454 59 50
theo.smulders@celsiusbenelux.nl
www.celsiusbenelux.nl

Centercon Technische Groothandel

De heer ing. R.A. Drenth
Postbus 11335
3004 EH ROTTERDAM

Tel. (010) 458 44 55
roeldrenth@centercon.nl
www.centercon.nl

CIAT Nederland B.V.

De heer P.H. 't Hart
Annie M.G. Schmidtweg 229
1321 NA ALMERE

Tel. (036) 533 25 87
Pthart@ciat.nl
www.ciat.nl

ClimaLevel Nederland B.V.

De heer W. van Deursen
Wezel 9
5455 HA WILBERTOORD

Tel. (0485) 47 85 72
Info@ClimaLevel.nl
www.climalevelnederland.nl

ClimaRad B.V.

De heer R. Vasters
Lübeckstraat 25
7575 EE OLDENZAAL

Tel. (0541) 35 81 30
vasters@climrad.nl
www.climrad.com

Croon Electrotechniek B.V.

De heer ing. E. Oosterkamp MSc
Postbus 20126
7302 HC APELDOORN

Tel. (055) 539 08 84
eric.oosterkamp@croon.nl
www.croon.nl

Clivet Nederland bv

De heer W. Meijer
Siliciumweg 20 a
3812 SX AMERSFOORT

Tel. (033) 750 34 20
w.meijer@clivet.nl
www.Clivet.nl

CVD-Klimatisering Advies en Engineering

De heer C.C.M. van Dooren
Togenaarstraat 13
5221 BK 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. (073) 631 18 82
christ@cvd-klimatisering.nl
www.cvd-klimatisering.nl

Cofely Nederland NV

De heer ing. A.H. Boot
Postbus 210
3980 AJ BUNNIK

Tel. (030) 656 98 27
hans.boot@cofely-gdfsuez.nl
www.cofely-gdfsuez.nl

D&E Engineering

De heer R. Eising
Postbus 30
7670 AA VRIEZENVEEN

Tel. (0523) 61 04 02
roald@de-engineering.nl
www.de-engineering.nl

Cofely Noord BV

De heer H.H. Sandmann
Postbus 23
9300 AA RODEN

Tel. (050) 502 34 56
herman.sandmann@cofely-gdfsuez.nl
www.cofely-gdfsuez.nl

Daikin Airconditioning Netherlands BV

De heer E. Hoogerwerf
Postbus 8585
3009 AN ROTTERDAM

Tel. (088) 324 54 60
hoogerwerf.e@daikin.nl
www.daikin.nl

Cofely Oost BV

De heer H. Mulder
Postbus 5091
6802 EB ARNHEM

Tel. (026) 376 38 00
henk.mulder1@cofely-gdfsuez.nl
www.cofely-gdfsuez.nl

Cofely Refrigeration BV

De heer ing. W. Nicolai
Postbus 256
9700 AG GRONINGEN

Tel. (050) 588 54 00
wybren.nicolai@cofely.nl
www.cofely-gdfsuez.nl

Danfoss Heating Segment

De heer E. Verwoerd
Postbus 218
3100 AE SCHIEDAM

Tel. (010) 249 20 00
erik.verwoerd@danfoss.nl
www.danfoss.nl

Cofely Zuid BV

De heer M. Mandemakers
Postbus 72
5060 AB OISTERWIJK

Tel. (013) 529 26 26
marco.mandemakers@cofely-gdfsuez.nl
www.cofely-gdfsuez.nl

Cofely Zuidoost BV

De heer ing. R.P.H. Kallen
Postbus 304
6199 ZN MAASTRICHT-AIRPORT

Tel. (043) 367 50 00
roger.kallen@cofely-gdfsuez.nl
www.cofely-gdfsuez.nl

De Groot Installatiegroep Noord

De heer R. de Groot
Postbus 55
7800 AB EMMEN

Tel. (0591) 61 33 44
commercie@degrootgroep.nl
www.degrootgroep.nl

Cofely Zuidwest BV

De heer M. Beugelsdijk
Postbus 192
4530 AD TERNEUZEN

Tel. (0115) 68 65 00
martin.beugelsdijk@cofely-gdfsuez.nl
www.cofely-gdfsuez.nl

De Groot Installatiegroep Oost

De heer G.M. de Groot
Postbus 156
7550 AD HENGELO

Tel. (074) 240 48 00
g.m.degroot@degrootgroep.nl
www.degrootgroep.nl

Colt International

De heer K. Foekens
Postbus 29
5430 AA CUIJK

Tel. (0485) 39 99 99
kor.foekens@nl.coltgroup.com
www.coltinfo.nl

De Groot Luchtkanalen B.V.

De heer ing. W. de Groot
Postbus 128
1380 AC WEESP

Tel. (0294) 41 30 86
info@degrootluchtkanalen.nl
www.degrootluchtkanalen.nl

Coneco Building Automation BV

De heer E.S. van den Hoek
Postbus 140
2950 AC ALBLASSERDAM

Tel. (078) 641 38 77
evandenhoek@coneco.nl
www.coneco.nl

Deerns Nederland B.V.

De heer ing. S.J.M. Timmers
Postbus 31269
6503 CG NIJMEGEN

Tel. (088) 374 02 30
s.timmers@deerns.nl
www.deerns.nl

Deerns Nederland B.V.

De heer A.C. Bijl
Adelbert van Scharnlaan 170 B
6224 JX MAASTRICHT

Tel. (088) 374 02 10
a.c.bijl@deerns.nl
www.deerns.nl

Deerns Nederland B.V.

De heer ing. G. Kluivingh
Postbus 1540
9701 BM GRONINGEN

Tel. (088) 374 02 00
g.kluivingh@deerns.nl
www.deerns.nl

Deerns Nederland B.V.

De heer E. Beswerda
Postbus 1211
2280 CE RIJSWIJK

Tel. (088) 374 00 00
iris.wijnands@deerns.com
www.deerns.nl

Deerns Nederland B.V.

De heer ir. J.A.A.M. van Gerven
Postbus 1009
5602 BA EINDHOVEN

Tel. (088) 374 02 20
j.van.gerven@deerns.nl
www.deerns.nl

Degin BV

De heer ing. A.J. Blokland
Postbus 281
4200 AG GORINCHEM

Tel. (0517) 64 16 68
info@degin.nl
www.degin.nl

Delta-P

De heer J.J.W.A. Feller
Postbus 522
3440 AM WOERDEN

Tel. (0348) 41 61 55
jf@delta-p.nu
www.delta-p.nu

Divisie Swep/Dover Netherlands

De heer P. Blommestijn
Rijksstraatweg 36
7231 AG WARNSVELD

Tel. (0575) 57 51 97
peter.blommestijn@swep.net
www.swep.net

DKPS Regeltechniek BV

De heer E.I. de Knegt
Postbus 236
2400 AE ALPHEN AAN DEN RIJN

Tel. (0172) 49 44 24
e.deknegt@dkps.nl
www.dkps.nl

DTZ Zadelhoff Property Management BV

De heer P. Stoeckart
Postbus 19160
3501 DD UTRECHT

Tel. (030) 239 42 39
pstoeckart@dtz.nl
www.dtz.nl

Dubotechniek Comfortsystemen b.v.

De heer ing. J.P. van Boven
Postbus 2219
5300 CE ZALTBOMMEL

Tel. (0418) 59 74 50
vanboven@dubocomfort.nl
www.dubobedrijven.nl

Dukers & De Cock

De heer ing. L.M.H. Meuwissen
Postbus 7169
5605 JD EINDHOVEN

Tel. (040) 250 42 00
e.meuwissen@ddc-consult.nl
www.dukers-decock.nl

Dutch Blower BV

De heer J. Verhagen
Postbus 26
7640 AA WIERDEN

Tel. (0546) 57 64 00
j.verhagen@dutch-blower.nl
www.dutch-blower.nl

Dutch Solar Systems B.V.

De heer M.H.M. van der Heijden
Postbus 228
7500 AE ENSCHEDE

Tel. (053) 482 20 10
marcel@dutchsolarsystems.com
www.zonneboiler.nl

DuurzaamGebouw

De heer ing. G. Lokhorst
Wiekenweg 56 b/f
3815 KL AMERSFOORT

Tel. (033) 258 67 13
gerard@duurzaamgebouw.com
www.duurzaamgebouw.com

DWA

De heer ir. J.J. Buitenhuis
Postbus 274
2410 AG BODEGRAVEN

Tel. (088) 163 53 00
buitenhuis@dwa.nl
www.dwa.nl

DWA Installatie en energieadvies

De heer A. Huisman
Postbus 140
6710 BC EDE GLD

Tel. (088) 163 55 34
huisman@dwa.nl
www.dwa.nl

Dyka B.V.

De heer M. Visser
Postbus 33
8330 AA STEENWIJK

Tel. (0521) 53 49 11
mvisser@dyka.com
www.dyka.com

E-Ster

De heer R. De Groote
Kon. Leopold II laan 99 bus 802
B-9000 GENT BELGIUM

Tel. 00 32 92 45 25 08
info@e-ster.be
www.e-ster.be

Eco Heating Systems Groningen BV

De heer ing. F.J. Kool
Postbus 5145
9700 GC GRONINGEN

Tel. (050) 547 04 70
j.kool@ecohts.nl
www.ecohts.nl

Econosto Nederland BV

De heer ing. H.A.A. in 't Veld
Postbus 8988
3009 TJ ROTTERDAM

Tel. (010) 284 11 00
h.veld@econosto.com
www.econosto.nl

ECR-Nederland B.V.

De heer B. van den Ham
Postbus 16
5670 AA NUENEN

Tel. (040) 299 06 00
bvdham@ecr-nederland.nl
www.ecr-nederland.nl

EKS Installatie Management bv

De heer P.M.M. Mandjes
Westzijde 418 A
1506 GM ZAANDAM

Tel. (075) 670 61 75
pmandjes@eks.nl
www.eks.nl

Electro Drive BV

De heer ir. E.L.J. van der Hoof
Dwarstocht 14
1507 CH ZAANDAM

Tel. (075) 616 66 56
e.vanderhoof@electrodrive.nl
www.electrodrive.nl

Emmtec Engineering

De heer ing. R.W. Westra
Postbus 2008
7801 CA EMMEN

Tel. (0591) 69 25 55
roelf.westra@emmtec.nl
www.emmtectservices.nl

Enco bv

De heer ir. P.A. Hajjioannou
Mandenmakerstraat 94
3194 DG HOOGLIET

Tel. (010) 495 28 79
peter@enco.eu
www.enco.eu

Energie Totaal Projecten B.V.

De heer T. Schaap
Nipkowweg 6 a
8501 XH JOURE

Tel. (0513) 43 39 99
ted.schaap@etp.tv
www.etp.tv

Energy Alert b.v.

De heer H.B.K. Carbijn
Postbus 10005
7301 AG APELDOORN

Tel. (055) 323 25 37
carbijn@energyalert.nl
www.energyalert.nl

EnergyMatters

De heer ir. J.M. Grift
Postbus 197
3970 AD DRIEBERGEN RIJSENBURG

Tel. (030) 691 18 44
jan.grift@energymatters.nl
www.energymatters.nl

Energyst Rental Solutions B.V.

De heer B. Vrancken
Postbus 30
5530 AA BLADEL

Tel. (0497) 38 13 73
bjorn.vrancken@energyst.com
www.energyst.com

Enervisie

De heer N. Kuenen
Postbus 470
7100 AL WINTERSWIJK

Tel. (0543) 53 18 98
n.kuenen@enervisie.com
www.enervisie.com

Enrichment Technology Nederland BV

De heer M.H.M. Veldhof
Postbus 30
7600 AA ALMELO

Tel. (0546) 54 55 00
marcel.veldhof@nl.enritec.com
www.enritec.com

Erasmus MC

De heer F. Garnier
Postbus 2040, kamer Hv-105
3000 CA ROTTERDAM

Tel. (010) 703 38 20
f.garnier@erasmusmc.nl
www.erasmusmc.nl

Euro-Manchetten & Compensatoren BV

De heer W.A. van Loon
Luxemburgstraat 2
5171 PM KAATSHEUVEL

Tel. (0416) 28 62 40
w.vanloon@euromanchetten.nl
www.euromanchetten.nl

Evapco Nederland

De heer A.J.J. Hendriks
De Waterman 6
5215 MX 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. (073) 656 57 47
ahendriks@evapco.nl
www.evapco.nl

Factor4

De heer J. Coolen
Lange Winkelhaakstraat 26
B 2060 ANTWERPEN BELGIUM

Tel. 00 32 3 225 23 12
johan.coolen@factor4.be
www.factor4.be

Feenstra Service Utiliteit

De heer H. Kip
Postbus 496
9200 AR DRACHTEN

Tel. (0513) 63 71 11
hkkip@feenstra.com
www.feenstra.com

Flexicontrol

De heer R.P.A. Balvers
Newtonstraat 27
1704 SB HEERHUGOWAARD

Tel. (072) 576 25 50
rene.balvers@flexicontrol.nl
www.flexicontrol.nl

Galjema BV Technisch Adviesbureau

De heer ir. J.J.W. Tubbing
Postbus 609
2600 AP DELFT

Tel. (015) 888 98 00
j.tubbing@galjema.nl
www.galjema.nl

GBSO BV

De heer ing. P.E. van der Vos
Kolk 16
4241 TJ ARKEL

Tel. (0183) 63 47 44
patrick.vandervos@gbso.nl
www.gbso.nl

GEA Happel Nederland BV

De heer A.H.N. Fens MBA
Postbus 8655
3009 AR ROTTERDAM

Tel. (010) 235 06 06
ton.fens@geagroup.com
www.gea-happel.nl

GEA Polacel Cooling Towers BV

De heer M. van Waardenburg
Postbus 296
7000 AG DOETINCHEM

Tel. (0314) 37 14 14
melvin.van.waardenburg@gea.com
www.polacel.nl

Geberit BV

De heer J.J. Bosman
Postbus 668
3430 AR NIEUWEGEIN

Tel. (030) 605 77 00
jeroen.bosman@geberit.com
www.geberit.nl

Gebr. Janssen Installatie BV

De heer P.H.J. van Houtum
Hagelkruisstraat 6
5835 BD BEUGEN

Tel. (0485) 36 96 96
p.v.houtum@janssenbeugen.nl
www.janssenbeugen.nl

Gebr. Meijer Luchttechniek BV

De heer J.C. Vreeken jr.
Postbus 2
9367 ZG DE WILP

Tel. (0594) 64 12 38
vreeken.jr@gebrmeijer.com
www.gebrmeijer.com

Gemeente Kerkrade

De heer ing. J.H.G. Bosch
Postbus 600
6460 AP KERKRADE

Tel. (045) 567 67 67
jbsch@kerkrade.nl
www.kerkrade.nl

Genie Techni-Engineering BV

De heer ing B.M. Nieuweboer
Postbus 87
1600 AB ENKHUIZEN

Tel. (0228) 32 20 70
bas@geniebv.nl
www.geniebv.nl

GeoComfort BV

De heer B. Claver
Dorpsstraat 30
7234 SP WICHMOND

Tel. (0575) 44 11 86
geocomfort@geocomfort.nl
www.geocomfort.nl

Georg Fischer NV

De heer ing. P.B.J. Zandbelt
Postbus 35
8160 AA EPE

Tel. (0578) 67 82 22
paul.zandbelt@georgfischer.com
www.georgfischer.nl

Grontmij Nederland B.V.

De heer E. Braad Beng
Postbus 203
3730 AE DE BILT

Tel. (030) 220 79 11
Edwin.Braad@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Grundfos Nederland BV

De heer L. Brouwer
Postbus 22015
1302 CA ALMERE

Tel. (088) 47 86 336
lbrouwer@grundfos.com
www.grundfos.com

GUTS Installatietechniek BV

De heer J. Verkuyl
Postbus 142
5690 AC SON

Tel. (088) 028 04 03
jan.verkuyl@protechnum.com
www.guts-installatietechniek.com

Halton BV

De heer C.H.M. van Overdam
Utrechthaven 9 A
3433 PN NIEUWEGEIN

Tel. (030) 600 70 60
kees.van.overdam@halton.nl
www.halton.nl

HC Barcol-Air

Mevrouw O. Roos
Postbus 283
1440 AG PURMEREND

Tel. (0299) 68 93 00
Olga.Roos@barcol-air.nl
www.barcol-air.nl

HCS Building Automation B.V.

De heer D. de Jong
Postbus 182
2900 AD CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Tel. (010) 458 00 00
info@costerm.nl
www.costerm.nl

HE adviseurs

De heer ir. J.A. Boon
Postbus 42503
3006 DA ROTTERDAM

Tel. (010) 411 61 25
jaboon@he-adviseurs.nl
www.he-adviseurs.nl

Heijmans Utiliteit

De heer ing. H. Noorduyn
Postbus 266
5600 AG EINDHOVEN

Tel. (040) 219 71 97
noorduyn@heijmans.nl
www.heijmans.nl

Hellebrekers Technieken

De heer G.W. van den Berg
Postbus 6
8070 AA NUNSPEET

Tel. (0341) 25 26 88
m.vandenberg@hellebrekers.nl
www.hellebrekers.nl

Hendriks Installatietechniek

De heer ing. W.H.M. van Bergen
Postbus 179
5340 AD OSS

Tel. (0412) 66 94 55
wvbergen@hb-oss.nl
www.hendriks-bouwoss.nl

Herman de Groot Ingenieurs

De heer J. Herman de Groot
Postbus 864
3800 AW AMERSFOORT

Tel. (033) 432 08 89
johan@hermandegroot.nl
www.hermandegroot.nl

HG Industrial BV

De heer A.J. van der Aa
Postbus 6086
5960 AB HORST

Tel. (077) 475 90 00
t.van.der.aa@hg-industrial.nl
www.hg-industrial.nl

Hiensch Engineering BV

De heer H.A.F. Ensing
Postbus 279
1170 AG BADHOEVEDORP

Tel. (020) 659 55 51
h.ensing@hiensch.nl
www.hiensch.com

HIJ5 BV

De heer ing. S.H. Ijpmma
Postbus 11
7710 AA NIEUWLEUSEN

Tel. (0529) 480 800
S.Ijpmma@hij5.nl
www.hij5.nl

Hogeschool van Amsterdam

De heer ing. M. Kircadag
Postbus 2500
1000 BA AMSTERDAM

Tel. (020) 595 32 19
m.kircadag@hva.nl
www.hva.nl

Holland Conditioning BV

De heer P.A.M. Verschoor
Tielensstraat 19
5145 RC WAALWIJK

Tel. (0416) 65 00 75
p.verschoor@hcgroep.com
www.hcgroep.com

Holland Heating BV

De heer E. de Groot
Postbus 159
5140 AD WAALWIJK

Tel. (0416) 68 55 01
eline.de.groot@hollandheating.nl
www.hollandheating.nl

Holland Watertechnology BV

De heer ing. L.C. de Zeeuw
Nijendal 52
3972 KC DRIEBERGEN-RIJZENBURG

Tel. (0343) 47 50 90
leodezeeuw@hollandwater.com
www.hollandwater.com

Hollander techniek

De heer K. Jansen
Postbus 1172
7301 BK APELDOORN

Tel. (055) 368 11 11
kees.jansen@hollandertechniek.nl
www.hollandertechniek.nl

HOMIJ Technische Installaties bv

De heer A. Navarrete Gelde
Postbus 47
4130 EA VIANEN UT

Tel. (088) 186 16 00
a.navarrete@homij.nl
www.homij.nl

Honeywell B.V. Saia Burgess Control

De heer Th.H.G. Poulissen
Postbus 675
2800 AR GOUDA

Tel. (0182) 54 31 54
info.bnl@saia-pcd.nl
www.saia-pcd.nl

I-Commit BV

De heer ing. F.J. de Rooij
Edelweisstraat 5
5241 AH ROSMALEN

Tel. (073) 523 14 10
aderooij@i-commit.nl
www.i-commit.nl

Honeywell Building Solutions

Mevrouw A. Budel
Postbus 243
7300 AE APELDOORN

Tel. (055) 549 94 99
arianda.budel@honeywell.com
www.honeywell-buildingsolutions.nl

IBK Airconditioning B.V.

De heer C.P. Hilhorst
Postbus 151
3990 DD HOUTEN

Tel. (030) 638 00 00
chilhorst@ibkgroep.nl
www.ibkgroep.nl

Hoogendoorn BV

De heer P. Hoogendoorn
Postbus 137
3440 AC WOERDEN

Tel. (0348) 41 34 44
p.hoogendoorn@hoogendoornbv.nl
www.hoogendoornbv.nl

Ilex Installatiemanagement BV

De heer J.C. Hulst
Postbus 724
3430 AS NIEUWEGEIN

Tel. (030) 605 52 32
joop.hulst@ilex.nl
www.ilex.nl

Horos Klimaattechniek BV

De heer H. van Veen
Postbus 516
3760 AM SOEST

Tel. (035) 603 90 60
h.vanveen@horos.nl
www.horos.nl

IMI Hydronic Engineering BV

De heer G. van Doorn
Postbus 188
2400 AD ALPHEN AAN DEN RIJN

Tel. (0172) 49 20 41
gerrit.vandoorn@imi-hydronic.com
www.imi-hydronic.nl

HRM@WORK

De heer H. Glas
Postbus 322
2700 AH ZOETERMEER

Tel. (079) 363 16 10
hans@hrmatwork.nl
www.hrmatwork.nl

Huisman & Van Muijen adviseur installaties

De heer ir. M.J.A. van Amstel
Postbus 70558
5201 CZ 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. (073) 642 12 55
tvanamstel@hvm.nl
www.hvm.nl

Imtech Building Services B.V.

De heer G.M. Manshanden
Postbus 8584
3009 AN ROTTERDAM

Tel. (010) 447 74 00
Gerard.manshanden@imtech.nl
www.imtech.nl

Huygen Installatie Adviseurs BV

De heer ing. C.M.A. Gilissen
Postbus 521
6200 AM MAASTRICHT

Tel. (043) 351 15 30
C.Gilissen@huygen.net
www.huygen.net

Inco Installatiebedrijf bv

Mevrouw N. Dikmans
Kitmanstraat 7 a
1812 PL ALKMAAR

Tel. (072) 540 33 11
nienke@incobv.nl
www.incobv.nl

Huygen Installatie Adviseurs BV

De heer M.T. Molhoek
Postbus 9222
3007 AE ROTTERDAM

Tel. (010) 476 23 22
m.molhoek@huygen.net
www.huygen.net

Ing.Bur. Joost Naaktgeboren BV

De heer ing. M. Naaborg
Postbus 176
2600 AD DELFT

Tel. (015) 213 49 10
info@joostnaaktgeborenbv.nl
www.joostnaaktgeborenbv.nl

HVAC-Techniek

De heer F. Wolffenbittel BBA
Bobinestraat 7-10
3903 KE VEENENDAAL

Tel. (0318) 55 21 91
fjj.wolffenbittel@hvac-techniek.nl
www.hvac-techniek.nl

Ingenieursbureau 3ing

De heer ing. E.A. Peek
Postbus 2933
3800 GK AMERSFOORT

Tel. (033) 455 73 30
e.a.peek@3ing.nl
www.3ing.nl

Ingenieursbureau Wolter & Dros BV

De heer J.M. Kuling
Postbus 47
3800 AA AMERSFOORT

Tel. (033) 467 15 11
j.m.kuling@wolterendros.nl
www.wolterendros.nl

Ingenieursburo Linssen BV

De heer Th. G. Barbian
Postbus 2211
1000 CE AMSTERDAM

Tel. (020) 550 78 78
t.barbian@ibl.nl
www.ibl.nl

IQ Support bv

De heer ing. P.J. Bloem
Stavangerweg 21 -17
9723 JC GRONINGEN

Tel. (050) 549 49 68
PJBloem@iqsupportbv.nl
www.iqsupportbv.nl

Innax installatieadviseurs b.v.

De heer ing. M.K.J. Geurts
Postbus 445
3900 AK VEENENDAAL

Tel. (088) 553 30 00
MGeurts@Innax.nl
www.innax.nl

Itannex

De heer ing. D.W. Bremmer
Het Wendelgoor 11
7604 PJ ALMELO

Tel. (088) 872 00 00
wim.bremmer@itannex.com
www.itannex.com

Installatiebedrijf P.Th. Vink en Zonen BV

De heer ing. N. Guijt
Postbus 76
2370 AB ROELOFARENDVSVEEN

Tel. (071) 332 01 10
nico.guijt@vinkinstallaties.nl
www.vinkinstallaties.nl

ITANNEX

Installatietechnische BIM oplossingen

Installect BV

De heer ing. G.W. Kamphuis
Rozenstraat 11
7223 KA BAAK

Tel. (0575) 44 11 87
kamphuis@installect.nl
www.installect.nl

ITBB Klimaattechniek B.V.

De heer A.B. Tonnis
Postbus 455
8440 AL HEERENVEEN

Tel. (0513) 65 00 88
a.b.tonnis@itbb.nl
www.itbb.nl

INTECO BV

De heer ing. A.H.C. Vermeulen
Van Salmstraat 71
5281 RP BOXTEL

Tel. (0411) 65 88 00
a.vermeulen@inteco.nl
www.inteco.nl

ITN Installatietechniek BV

De heer M. van Schaik
Postbus 345
6710 BH EDE GLD

Tel. (0318) 63 73 75
info@itn.nl
www.itn.nl

Integra Klimaatplafonds BV

De heer ing. A.M. Numan
Rak 22
1551 NA WESTZAAN

Tel. (075) 614 87 22
a.numan@klimaatplafonds.com
www.klimaatplafonds.com

Iv-Industrie

De heer ir. R.H.W.M. Scholten
Postbus 65001
6800 JM ARNHEM

Tel. (026) 356 99 99
robin.scholten@iv-industrie.nl
www.iv-industrie.nl

Interalu Nederland B.V.

De heer ing. J. Koning
Seelingsingel 7
4811 CN BREDA

Tel. (076) 513 99 97
jaap.koning@interalu.eu
www.interalu.eu

Iv-Industrie b.v. vestiging Haarlem

De heer ing. M.A. van Eijndthoven
Waarderweg 40
2031 BP HAARLEM

Tel. (023) 516 78 00
marc.van.eijndthoven@iv-industrie.nl
www.iv-industrie.nl

Interflow

De heer C.P. Boonacker
De Stek 15
1771 SP WIERINGERWERF

Tel. (0227) 60 28 44
cor.boonacker@interflow.nl
www.interflow.nl

Jaga / Konvektco Nederland B.V.

De heer B. Kriekels
Postbus 2032
5202 CA 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. (073) 631 23 60
bkriekels@jaga.nl
www.jaga.nl

Interland Techniek BV

De heer R.M. Kniep
Postbus 3030
3301 DA DORDRECHT

Tel. (078) 618 06 00
r.m.kniep@interlandtechniek.nl
www.interlandtechniek.nl

Johnson Controls Systems & Services

De heer P. Dijkstra
Postbus 356
4200 AJ GORINCHEM

Tel. (0183) 66 76 00
peter.dijkstra@jci.com
www.johnsoncontrols.com

Intermicon BV

De heer C.W.L.A. van Driel
Roer 24
3068 LE ROTTERDAM

Tel. (010) 458 28 33
c.vandriel@intermicon.nl
www.intermicon.nl

K&R Constultants BV

De heer drs. E.W. Steffens
Postbus 2056
7301 DB APELDOORN

Tel. (055) 534 54 11
est@krcon.nl
www.krcon.nl

IOB Dordrecht BV

De heer J.A. van der Torren
Postbus 3127
3301 DC DORDRECHT

Tel. (0181) 31 91 84
h.vandertorren@iob.nl
www.iob.nl

KE Fibertec Benelux BV

De heer G. de Zeeuw
Postbus 5802
3290 AC STRIJEN

Tel. (078) 674 88 88
g.dezeeuw@ke-fibertec.nl
www.ke-fibertec.nl

Kees Schouten Ontwerp en Adviesburo bv

De heer C.P. Schouten
Westerblokker 4a
1696 AG OOSTERBLOKKER
Tel. (0229) 26 16 27
info@keesschoutenadvies.nl
www.keesschoutenadvies.nl

KEMA Nederland BV

De heer J.J. de Wolff
Postbus 9035
6800 ET ARNHEM
Tel. (026) 356 20 15
Joost.dewolff@kema.com
www.kema.com

Kemtec B.V.

De heer E.J.J. Smit
Postbus 2184
6020 AD BUDEL
Tel. (0495) 49 23 48
esmit@kemtec.nl
www.kemtec.nl

Kieback & Peter Nederland BV

De heer P.A. van Houwelingen
Postbus 18
8070 AA NUNSPEET
Tel. (0341) 27 80 20
houwelingen@kieback-peter.nl
www.kieback-peter.nl

Kime Technisch Advies

De heer ing. M. van Roekel
Weverstraat 83
6921 GC DUIVEN
Tel. (06) 45 49 97 91
m.vanroekel@kime-advies.nl
www.kime-advies.nl

KIN Installatietechniek BV

De heer C. Bouman
Rector Buijselstraat 20
5121 JP RIJEN
Tel. (0161) 29 05 00
cock.bouman@kin.nl
www.kin.nl

Klein Poelhuis Installatietechniek BV

De heer R. Hoge Bavel
Postbus 86
7100 AB WINTERSWIJK
Tel. (0543) 56 11 00
r.hogebavel@kleinpoelhuis.com
www.kleinpoelhuis.com

Klimaatgroep Holland BV

De heer H. Vaatstra
Postbus 5233
9700 GE GRONINGEN
Tel. (050) 547 04 00
h.vaatstra@klimaatgroupholland.nl
www.klimaatgroupholland.nl

Klimax Projecten B.V.

De heer drs. J.E. van de Griendt
Postbus 1490
5200 BM 'S-HERTOGENBOSCH
Tel. (073) 612 47 42
jodygriendt@klimax.nl
www.klimax.nl

Kooiker installatie b.v.

De heer ing. H. Kooiker
Wethouder Klompstraat 6
7951 SC STAPHORST
Tel. (0522) 46 15 52
hkooiker@kooikerinstallatie.nl
www.kooikerinstallatie.nl

Kropman Installatietechniek BV

De heer W. van de Water
Hondiuslaan 40
3528 AB UTRECHT
Tel. (088) 334 40 00
w.van.de.water@kropman.nl
www.kropman.nl

Kropman Installatietechniek BV

De heer H.J.L. Hazen
Zuilenstraat 96
4813 AC BREDA
Tel. (088) 334 40 00
jhl.hazen@kropman.nl
www.kropman.nl

Kropman Installatietechniek BV

De heer J.W. van Meerveld
Postbus 781
1180 AT AMSTELVEEN
Tel. (088) 334 44 56
jw.van.meerveld@kropman.nl
www.kropman.nl

Kropman Installatietechniek BV

De heer J.M. Zutt
Berenkoog 29
1822 BH ALKMAAR
Tel. (088) 334 44 05
john.zutt@kropman.nl
www.kropman.nl

Kropman Installatietechniek BV

De heer ing. A.J. Visser
Verrijn Stuartlaan 36
2288 EL RIJSWIJK
Tel. (088) 334 46 00
tim.visser@kropman.nl
www.kropman.nl

Kropman Installatietechniek BV

De heer ir. P.J.L. van der Velden
Postbus 6705
6503 GE NIJMEGEN
Tel. (088) 334 40 00
peter.van.der.velden@kropman.nl
www.kropman.nl

Kropman Installatietechniek BV

De heer ing. E.B. Idema
Postbus 570
9400 AN ASSEN
Tel. (088) 33 44 000
eb.idema@kropman.nl
www.kropman.nl

KSB Nederland BV

De heer R. Vuure
Postbus 211
1160 AE ZWANENBURG
Tel. (020) 407 98 00
Ronald.van.Vuure@ksb.com
www.ksb.nl

Kuijpers Installaties Helmond B.V.

De heer P. van Hout
Postbus 121
5700 AC HELMOND
Tel. (0492) 57 86 00
phout@kuijpers.com
www.kuijpers.com

Kuijpers

Kuijpers Installaties Roosendaal B.V.

De heer D.H. Mulder
Postbus 3189
4700 GD ROOSENDAAL
Tel. (0165) 57 30 00
dmulder@kuijpers.com
www.kuijpers.com

Kuijpers Installaties Utrecht B.V.

De heer ing. A.E.P.F. Scheffer
Postbus 177
3454 ZK DE MEERN
Tel. (030) 662 93 00
escheffer@kuijpers.com
www.kuijpers.com

Lamit bv

Mevrouw Els de Bruin
Postbus 1555
3800 BN AMERSFOORT
Tel. (033) 465 25 06
edb@lamit.nl
www.lamit.nl

Lennox Benelux BV

De heer L.M. Eken
Postbus 1028
3860 BA NIJKERK
Tel. (033) 247 18 00
lucien.eken@lennox-europe.com
www.lennox-nederland.com

Lomans Amersfoort B.V.

De heer H. van Ravenhorst
Postbus 2948
3800 GK AMERSFOORT

Tel. (033) 750 54 00
h.vanravenhorst@lomans.nl
www.lomans.nl

Loohuis Installatiegroep B.V.

De heer B.G.M. Kuipers
Postbus 44
7650 AA TUBBERGEN

Tel. (0546) 62 96 29
b.kuipers@loohuisgroep.nl
www.loohuis.nl

LSA Frico BV

De heer M.J.M. Aaldering
van Leeuwenhoekstraat 2
3846 CB HARDERWIJK

Tel. (026) 361 16 11
info@lsafrico.nl
www.lsafrico.nl

Lubron Waterbehandeling BV

De heer H. Pistora
Postbus 540
4900 AM OOSTERHOUT

Tel. (0162) 42 69 31
huub.pistora@lubron.eu
www.lubron.eu

MANN+HUMMEL Vokes Air BV

De heer B.J. van Dam
Postbus 309
3400 AH IJSSELSTEIN

Tel. (030) 686 80 80
boris.vandam@vokesair.com
www.vokesair.com

Mark BV

De heer E.D. Dijksterhuis
Postbus 13
9640 AA VEENDAM

Tel. (0598) 65 66 00
e.dijksterhuis@mark.nl
www.mark.nl

Megens installaties b.v.

De heer A. van Andel
Postbus 68
6650 AB DRUTEN

Tel. (0487) 58 15 10
a.van.andel@megens-installaties.nl
www.megens-installaties.nl

Menerga Klimaattechnologie

De heer L. Jansen
Veerpolder 31 A
2361 KX WARMOND

Tel. (071) 301 24 12
info@menerga.nl
www.menerga.nl

Merosch BV

De heer ing. R.C.A. Schilt
Postbus 149
2410 AC BODEGRAVEN

Tel. (0172) 65 12 64
schilt@merosch.nl
www.merosch.nl

Merrem & La Porte BV

De heer J. Schelling
Postbus 50
5300 AB ZALTBOMMEL

Tel. (0418) 57 88 84
jschelling@merrem.nl
www.merrem.nl

Milieu Diensten Combinatie BV

De heer A.H.G. van Wessel
Leemansweg 110
6827 BX ARNHEM

Tel. (026) 364 93 11
avanwessel@mdcbv.com
www.mdcbv.com

MoBius Consult bv

De heer ing. E. de Bakker
Patrimoniumstraat 1
3971 MR DRIEBERGEN-RIJSENBURG

Tel. (0343) 51 28 86
erik@mobiustconsult.nl
www.moBiusconsult.nl

Monair Luchttechniek BV

De heer R. Beek
Platinastraat 63
8211 AR LELYSTAD

Tel. (0320) 28 11 66
r.beek@monair.nl
www.monair.nl

Movares Nederland BV

De heer ing. E. Aserraf
Postbus 2855
3500 GW UTRECHT

Tel. (030) 265 55 55
elias.aserraf@movares.nl
www.movares.nl

MSD Oss B.V.

De heer H. van Tuijn
Postbus 20
5340 BH OSS

Tel. (0412) 66 12 22
harry.vantuijn@merck.com
www.msd.nl

Munters Vochtbeheersing

De heer H.J. Heutman
Postbus 229
2400 AE ALPHEN AAN DEN RIJN

Tel. (0172) 43 32 31
hans.heutman@munters.nl
www.munters.nl

Nathan Import/Export B.V.

De heer W. Nathan
Postbus 1008
6920 BA DUIVEN

Tel. (026) 445 98 45
w.nathan@nathan.nl
www.nathan.nl

Natufog bv

De heer B.P. Vree
Oslostraat 20
6135 LM SITTARD

Tel. (043) 407 30 07
bvree@natufog.com
www.natufog.com

Navos Klimaattechniek b.v.

De heer R. de Vos
Kleveringweg 20
2616 LZ DELFT

Tel. (015) 215 37 28
ronald.devos@navos.nl
www.navos.nl

Ned Air bv

De heer ing. W.H. Wijma MBA
Postbus 79
8260 AB KAMPEN

Tel. (038) 337 08 33
w.wijma@nedair.nl
www.ned-air.nl

Nederlandse Installatie Adviesgroep BV

De heer A.J. van Wijk
Postbus 297
8250 AG DRONTEN

Tel. (0321) 38 77 66
a.van.wijk@niag.nl
www.niag.nl

Nieman Consultancy BV

De heer M.A.N. van Bommel
Postbus 40217
3504 AA UTRECHT

Tel. (030) 241 34 27
marc.vanbommel@nieman.nl
www.nieman.nl

Nijburg Klimatechniek BV

De heer H. Legtenberg
Postbus 43
9610 AA SAPPEMEER

Tel. (0598) 36 12 22
H.Legtenberg@nijburg.com
www.nijburg-lucht.nl

PB International B.V.

Mevrouw C.H.G. Proosten
Stikkenweg 50
7021 BN ZELHEM

Tel. (0314) 62 14 65
c.proosten@pb-international.nl
www.legionellafilter.com

Nivola BV

Mevrouw drs. M.L. Lestraden
Postbus 552
2160 AN LISSE

Tel. (0252) 46 64 00
nivola@nivola.nl
www.nivola.nl

Pentair Valves & Controls

De heer M. Koolen
Postbus 3994
4800 DZ BREDA

Tel. (076) 543 41 00
mkoolen@tyco-valves.com
www.tycovalves.com

North Air B.V.

De heer J. Faber
Van 't Hoffstraat 9
9351 VH LEEK

Tel. (050) 501 99 00
j.faber@northair.nl
www.northair.nl

Peutz bv

De heer ir. G.M.A. Perquin
Postbus 66
6585 ZH MOOK

Tel. (024) 357 07 07
g.perquin@peutz.nl
www.peutz.nl

Novenco B.V.

De heer ing. R.A.G. van Beek
Postbus 21
2660 AA BERGSCHENHOEK

Tel. (010) 524 24 24
be@novencogroup.com
www.novenco.biz

Philips Consumer Lifestyle

De heer K.J. Swieringa
Postbus 20100
9200 CA DRACHTEN

Tel. (0512) 59 91 11
k.j.swieringa@philips.com
www.philips.com

Numan & Kant b.v.

De heer P.M. Numan
Simon Stevinstraat 8
3291 CA STRIJEN

Tel. (078) 674 14 60
p.numan@numanenkant.nl
www.numanenkant.nl

Pneuman B.V.

De heer A. Smits
Postbus 47
1130 AA VOLENDAM

Tel. (0299) 41 13 50
ad.smits@pneuman.nl
www.pneuman.nl

Ponsioen Installatie Techniek BV

De heer ir. W.C.M. Ponsioen
Postbus 81
2400 AB ALPHEN AAN DEN RIJN

Tel. (0172) 43 26 61
w.ponsioen@ponsioenbv.nl
www.ponsioenbv.nl

OC Waterloo

De heer J.J. Reedijk
Postbus 28
7450 AA HOLTEN

Tel. (0548) 37 43 74
j.reedijk@oc-waterloo.nl
www.oc-waterloo.nl

Pranger-Rosier Installaties BV

De heer M.J. Post
Postbus 88
9100 AB DOKKUM

Tel. (0519) 22 85 00
martenjan.post@pranger-rosier.nl
www.pranger-rosier.nl

ONE Simulations BV

De heer M. Eimmermann BEng
Schipholweg 103
2316 XC LEIDEN

Tel. (071) 568 09 00
eimmermann@onesimulations.com
www.onesimulations.com

Prime Water BVBA

De heer ir. E. Scharstuhl
Lodewijk De Raetstraat 51
B-3920 LOMMEL BELGIUM

Tel. 00 32 11 66 08 00
eric.scharstuhl@primewater.com
www.primewater.com

Oostendorp Installatietechniek BV

De heer E.R. Duivelshof
Postbus 62
4000 AB TIEL

Tel. (0344) 67 07 07
e.duivelshof@oostendorp.nl
www.oostendorp.nl

Priva Building Intelligence N.V.

De heer P.J.D. Vandendriessche
Rijnkaai 37
B 2000 ANTWERPEN BELGIUM

Tel. 00 32 3 460 37 70
peter.vandendriessche@priva.be
www.priva.be

Orange Climate B.V.

De heer ing. G.P.F. Postma
Albert Einsteinweg 10
5151 DL DRUNEN

Tel. (0416) 67 22 00
g.postma@oc-verhulst.nl
www.orangeclimate.eu

Priva bv

De heer J. Vermaas
Postbus 18
2678 ZG DE LIER

Tel. (0174) 52 26 00
jerry.vermaas@priva.nl
www.priva.nl

Orcon bv

De heer H. Garritsen
Postbus 416
3900 AK VEENENDAAL

Tel. (0318) 54 47 00
h.garritsen@orcon.nl
www.orcon.nl

PRO-TEC Mech. Contractors Aruba NV

De heer J. van Haren
Avenida Milio Croes 70 A
ORANJESTAD ARUBA

Tel. 00 297 582 07 87
jvanharen@protecaruba.com
www.protecaruba.com

Paans Verwarmings Industrie BV

De heer W. van Boksel
Postbus 214
4140 AE LEERDAM

Tel. (0345) 63 77 10
w.vanboksel@paans.nl
www.paans.nl

Prognotice

De heer R. Iburg
Amsterdamseweg 51 a
3812 RP AMERSFOORT

Tel. (033) 422 68 00
r.iburg@acto.nl
www.prognotice.nl

RekenService

De heer ing. M. Schurer
Postbus 471
9200 AL DRACHTEN

Tel. (0512) 20 02 20
info@rekenservice.nl
www.rekenservice.nl

QPL Techniek B.V.

De heer L.W. van Zon
Vijzelweg 18 a
5145 NK WAALWIJK

Tel. (0416) 56 11 44
ben.van.zon@qpl.nl
www.qpl.nl

Remeha BV

De heer R.A. Brunst
Postbus 32
7300 AA APELDOORN

Tel. (055) 549 62 59
ruud.brunst@remeha.nl
www.remeha.nl

R-Vent Group B.V.

De heer J. Rook
Postbus 45
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

Tel. (010) 524 26 00
john.rook@rvent.nl
www.r-vent.nl

Rensen Regeltechniek BV

De heer J.W.L. Bouman
Postbus 486
5400 AL UDEN

Tel. (0413) 85 01 10
j.w.l.bouman@rensenreg.nl
www.rensenreg.nl

RF-Technologies

De heer M.F.H. Maervoet
Lange Ambachtsstraat 40
B-9860 OOSTERZELE BELGIUM

Tel. 00 32 (0)9 362 31 71
info@rft.be
www.rft.be

Raminex International b.v.

De heer M. Worst
Postbus 40310
3504 AC UTRECHT

Tel. (030) 241 12 24
martijn.worst@raminex.nl
www.raminex.nl

Rienks Engineering

De heer ir. J.A.M. Marijnissen
Postbus 7301
4800 GH BREDA

Tel. (076) 523 93 60
j.marijnissen@rienksengineering.nl
www.rienksengineering.nl

RDG-engineering b.v.

De heer R.F. de Greef
Altenaweg 20 B
5145 PC WAALWIJK

Tel. (0416) 33 33 07
rob.de.greef@RDG-engineering.nl
www.RDG-engineering.nl

Rijksvastgoedbedrijf

De heer dr.ir. P.J. Lute
Postbus 20952
2500 EZ 'S-GRAVENHAGE

Tel. (088) 115 80 00
peter.lute@rgd.minbzk.nl
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Rijksvastgoedbedrijf Arnhem

De heer F. van Groningen
Stationsplein West 30
6811 KM ARNHEM

Tel. (026) 371 38 00
freek.vangroningen@rgd.minbzk.nl
www.rgd.nl

Reed Business Opleidingen BV

De heer P. Grootenboer
Postbus 415
3330 AK ZWIJNDRECHT

Tel. (078) 625 37 53
philip.grootenboer@elsevieropl.nl
www.elsevieropleidingen.nl

Rijnland Zorggroep

De heer ing. S.G. de Jong
Postbus 4220
2350 CC LEIDERDORP

Tel. (071) 58 28 200
s.d.jong@rijnland.nl
www.rijnland.nl

Regel Partners BV

De heer A. Brunink
Postbus 86
3870 CB HOEVELAKEN

Tel. (033) 254 48 48
a.brunink@regelpartners.nl
www.regelpartners.nl

Rockwool Technical Insulation B.V.

De heer F. Geukemeijer
Postbus 1160
6040 KD ROERMOND

Tel. (0475) 35 35 95
frank.geukemeijer@rockwool.nl
www.RTI.rockwool.nl

Regeltechniek 2000 B.V.

De heer J.G.M. Cobussen
Koeweistraat 3
4181 CD WAARDENBURG

Tel. (0418) 55 60 00
j.cobussen@rt2000.nl
www.rt2000.nl

Roodenburg Installatie Bedrijf BV

De heer R. Roodenburg
Postbus 327
2920 AH KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Tel. (0180) 51 31 33
info@roodenburg.nl
www.roodenburg.nl

Rosenberg Ventilatoren BV

De heer T. Wijbrandts
Postbus 62
3734 ZH DEN DOLDER

Tel. (030) 274 82 82
post@rosenberg.nl
www.rosenberg.nl

REHAU NV

De heer ing. A.W. Dorrestijn
Postbus 1052
3860 BB NIJKERK GLD

Tel. (033) 247 99 11
Arjan.Dorrestijn@rehau.com
www.rehau.nl

Royal HaskoningDHV Nederland B.V.

De heer ing. J.M.M. Beljaars
Postbus 80007
5600 JZ EINDHOVEN

Tel. (088) 348 42 50
hans.beljaars@rhdhv.com
www.royalhaskoningdhv.com

Royal HaskoningDHV Nederland B.V.

De heer ing. H. Besselink
Postbus 8520
3009 AM ROTTERDAM
Tel. (010) 443 36 66
hans.besselink@rhdhv.com
www.royalhaskoningdhv.com

Royal HaskoningDHV Nederland B.V.

De heer A. Steenkamp
Postbus 2081
1500 GB ZAANDAM
Tel. (075) 65 30 300
aad.steenkamp@rhdhv.com
www.royalhaskoningdhv.com

S&P Holland BV

De heer H. Neeus
Weidehek 50
4824 AS BREDA
Tel. (076) 542 34 50
hneeus@solerpalau.com
www.soler-palau.nl

S2H raadgevende ingenieurs bv

De heer W.J. Vervoorn
Postbus 297
6700 AG WAGENINGEN
Tel. (0317) 42 42 60
w.vervoorn@s2h-ingenieurs.nl
www.s2h-ingenieurs.nl

Saferspaces

De heer M. van Amelsfort
Hongkongstraat 5
3047 BR ROTTERDAM
Tel. (010) 208 84 90
mvanamelsfort@saferspaces.nl
www.saferspaces.nl

Sauter Building Control Nederland B.V.

De heer C.J.H. Zwaan
Postbus 20613
1001 NP AMSTERDAM
Tel. (020) 587 67 00
john.zwaan@nl.sauter-bc.com
www.sauter-nederland.com

Schekman Elektrotechniek bv

De heer ing. T.P.A. Scheenen
Postbus 6980
6503 GL NIJMEGEN
Tel. (024) 371 77 77
t.scheenen@schekman.nl
www.schekman.nl

Schneider Electric The Netherlands B.V.

De heer ing. E. Zwaan
Postbus 1318
2130 EK HOOFDORP
Tel. (023) 512 41 24
erik.zwaan@schneider-electric.com
www.schneider-electric.com

Schouten Techniek BV

De heer ir. N.J. Schouten
Postbus 20
1689 ZG ZWAAG
Tel. (0229) 29 15 00
c.schouten@schoutentechniek.nl
www.schoutentechniek.nl

Schulte en Lestraden BV

De heer drs. A.J.H. Lestraden
Postbus 550
2160 AN LISSE
Tel. (0252) 46 64 66
a.j.h.lestraden@senl.nl
www.senl.nl

Sebregts Installatietechniek B.V.

De heer ing. L.E.J.M. Uytendaal
Postbus 44
5056 ZG BERKEL-ENSCHOT
Tel. (013) 583 50 50
L.uytendaal@sebregts.nl
www.sebregts.nl

Shell

De heer J. de Feijter
Postbus 162
2501 AN 'S-GRAVENHAGE
Tel. (070) 377 30 68
jos.defeijter@shell.com
www.shell.com

Shell Global Solutions Intern. BV

De heer G.J.M. van den Hurk
Postbus 60
2280 AB RIJSWIJK (ZH)
Tel. (010) 447 91 11
Gerard.vandenhurk@shell.com
www.shell.com

Siemens Nederland N.V.

De heer W. Blom
Postbus 16068
2500 BB 'S-GRAVENHAGE
Tel. (070) 333 82 00
wouter.blom@siemens.com
www.siemens.nl/sbt

Smits van Burgst bv

De heer ir. S.E.Ph. Mast
Baron de Coubertinlaan 8
2719 EL ZOETERMEER
Tel. (079) 342 71 47
mast@smitsvanburgst.nl
www.smitsvanburgst.nl

Smitsair BV

De heer drs.ing. W.J.P. Welsink
Postbus 41
1420 AA UITHOORN
Tel. (0297) 56 44 55
wjpwelsink@smitsair.nl
www.smitsair.nl

Solid Air Luchtverdeeltechniek BV

De heer ing. G.H. Bannink
Postbus 22756
1100 DG AMSTERDAM Z.O.
Tel. (020) 696 69 95
h.bannink@solid-air.com
www.solid-air.nl

SolidDraw

De heer M. Matias Silverio
Tapuitstraat 92 a
3083 WV ROTTERDAM
Tel. (06) 42 52 89 67
info@soliddraw.eu

Sparkling Projects VOF

De heer ir. J.P. van der Stoel
Postbus 10209
7301 GE APELDOORN
Tel. (055) 540 19 10
hs@sparklingprojects.nl
www.sparklingprojects.nl

Spindler Installatietechniek BV

De heer R. Spindler
Postbus 10100
3004 AC ROTTERDAM
Tel. (010) 467 55 55
rspindler@spindler.nl
www.spindler.nl

Sportfondsen Nederland BV

De heer ir. M.R. Uiterwijk
Postbus 12324
1100 AH AMSTERDAM ZUIDOOST
Tel. (020) 355 05 55
m.uitervijk@sfn.nl
www.sportfondsen.nl

Stichting KBI

De heer Drs.ing. W.S.P. van Ophem
Postbus 857
3000 AW ROTTERDAM
Tel. (010) 206 65 50
w.vanophem@kbi.nl
www.kbi.nl

Stichting Kenteq

De heer ing. J. van der Craats
Postbus 81
1200 AB HILVERSUM

Tel. (035) 750 45 04
jauk.vander.craats@kenteq.nl
www.kenteq.nl

Stiebel-Eltron Nederland BV

De heer G.J.M. Twisk
Daviottenweg 36
5222 BH 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. (073) 623 00 00
g.twisk@stiebel-eltron.nl
www.stiebel-eltron.nl

Strukton Workspere

De heer J. van Leeuwen
Postbus 1819
3600 BV MAARSSSEN

Tel. (030) 273 63 63
jacco.vanleeuwen@strukton.com
www.worksphere.nl

Strukton Workspere

De heer R. Groot Wassink
Postbus 611
7400 AP DEVENTER

Tel. (0570) 68 36 00
rene.grootwassink@strukton.com
www.strukton.com

Strukton Workspere

De heer T. Hoefsloot
Postbus 356
5600 AJ EINDHOVEN

Tel. (040) 282 52 00
tom.hoefsloot@strukton.com
www.worksphere.nl

Strukton Workspere

De heer L.H. Holwerda
Postbus 518
8901 BH LEEUWARDEN

Tel. (058) 234 32 00
luc.holwerda@strukton.com
www.strukton.com

Stulz Groep BV

De heer F. van Grinsven
Postbus 75
1180 AB AMSTELVEEN

Tel. (020) 545 11 11
f.vangrinsven@stulz.nl
www.stulz.nl

Sweegers en de Bruijn BV

De heer ir. J.W. Willems
Europalaan 12 g
5232 BC 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. 088 030 7300
Joost.willems@swebu.nl
www.swebu.nl

Swegon BV

De heer J. Jacobs
Postbus 99
2900 AB CAPELLE A/D IJSSEL

Tel. (010) 258 09 70
joost.jacobs@swegon.nl
www.swegon.nl

Systemair B.V.

De heer G. Mulderij
Postbus 263
3840 AG HARDERWIJK

Tel. (0341) 43 91 00
gert.mulderij@systemair.nl
www.systemair.nl

TA Control Systems BV

De heer R. Mors
Einsteinstraat 67
3316 GG DORDRECHT

Tel. (078) 652 12 35
rob.mors@tacontrol.nl
www.tacontrol.nl

Tata Steel IJmuiden BV

De heer G.R. Jongejan
Postbus 10000
1970 CA IJMUIDEN

Tel. (0251) 49 63 70
Gerrit.Jongejan@tatasteel.com
www.tatasteel.nl

TDS Engineering bv

De heer ir. A.W.H. Ruijs
Randstad 22 -14
1316 BX ALMERE

Tel. (036) 534 40 05
b.ruijs@tds-engineering.nl
www.tds-engineering.nl

Tebodin Netherlands BV

De heer ing. M. Zeeman
Postbus 233
7550 AE HENGLO OV

Tel. (074) 249 64 96
m.zeeman@tebodin.com
www.tebodin.com

Tebodin Netherlands BV

De heer ir. E.J.P. Corneth
Postbus 16029
2500 BA 'S-GRAVENHAGE

Tel. (070) 348 09 11
e.corneth@tebodin.com
www.tebodin.com

Tebodin Netherlands BV

De heer ing. K.L.J.M. Siauw
Postbus 7613
5601 JP EINDHOVEN

Tel. (040) 265 22 22
j.siauw@tebodin.com
www.tebodin.com

Tebodin Netherlands BV

De heer ir. V.P. Hopmans
Postbus 3102
6202 NC MAASTRICHT

Tel. (043) 329 47 50
v.hopmans@tebodin.com
www.tebodin.com

Tebodin Netherlands BV

De heer ing. A.G. Rozema
Postbus 8150
9702 KD GRONINGEN

Tel. (050) 520 95 55
a.rozema@tebodin.com
www.tebodin.com

Techn. Handelonderneming Peek BV

De heer drs. R.W.M.J.M. Peek
De Ring 13
5261 LM VUGHT

Tel. (073) 820 02 88
ruud.peek@peekbv.nl
www.airclusief.com

Thermafex Isolatie B.V.

Mevrouw V. Breidel-Cratz
Postbus 531
5140 AM WAALWIJK

Tel. (0416) 56 77 77
v.breidel-cratz@thermafex.com
www.thermafex.com

Techn. Inst.bedrijf Tibo-Veen BV

De heer J.J. Blijenberg
Postbus 9
4264 ZG VEEN

Tel. (0416) 69 16 33
jblijenberg@tibo-veen.nl
www.tibo-veen.nl

Thermica BV

De heer ing. R.L. van der Lande
Tesselschadestraat 18 A
5216 JW 'S-HERTOGENBOSCH

Tel. (073) 613 33 30
info@thermica.com
www.thermica.com

Technion Adviseurs

De heer H. Waslander
Postbus 2668
3800 GE AMERSFOORT

Tel. (033) 456 28 44
Henk.Waslander@technion.nl
www.technion.nl

Thermo Air Holland

Mevrouw M. van Pelt
Ambachtsweg 18
1271 AM HUIZEN

Tel. (035) 524 90 00
marsh@thermoair.nl
www.thermoair.com

Technion BV

De heer R. Spoelstra
Postbus 201
8440 AE HEERENVEEN

Tel. (0513) 61 71 71
ronald.spoelstra@technion.nl
www.technion.nl

ThermoFrost BV

De heer G.H. Drenth
Postbus 1487
3800 BL AMERSFOORT

Tel. (033) 460 41 30
gdrenth@thermofrost.nl
www.thermofrost.nl

ThermoNoord BV

De heer T.K. Kuperus
Tolhúsleane 7
8401 GA GORREDIJK

Tel. (0513) 46 99 99
tkuperus@thermonoord.nl
www.thermonoord.nl

Technip-EPG B.V.

De heer C.M. Plantinga
Postbus 8568
3009 AN ROTTERDAM

Tel. (010) 220 70 70
mplantinga@technip.com
www.epg.nl

TIBN Beheer en Onderhoud B.V.

De heer drs. ing. M.V. de Vries
Postbus 28
3950 AA MAARN

Tel. (0343) 43 16 44
m.vries@tibn.nl
www.tibn.nl

Technisch Handelsbureau Rensa BV

De heer R. Hammink
Postbus 84
6940 BB DIDAM

Tel. (0316) 29 29 29
rhammink@rensa.nl
www.rensa.nl

TNO

De heer ing. L.G. Bakker
Postbus 49
2600 AA DELFT

Tel. (088) 866 00 00
leo.bakker@tno.nl
www.tno.nl

TechnoZorg BV

De heer J. Middelbos
Jonkerspad 11
7271 LC BORCULO

Tel. (0545) 25 31 00
jmiddelbos@technozorg.nl
www.technozorg.nl

ToscanAir B.V. (IBK Groep)

De heer M.P. van Beijnum
Postbus 151
3990 DD HOUTEN

Tel. (030) 638 00 00
mvanbeijnum@ibkgroep.nl
www.ibkgroep.nl

Telstar Medical Components B.V.

Mevrouw C. de Kruijff
Postbus 207
3740 AE BAARN

Tel. (035) 541 55 51
clementine.dekruijff@luwa.nl
www.telstarmc.nl

TotalKlima B.V.

De heer D. Nelemans
Postbus 387
2800 AJ GOUDA

Tel. (0182) 55 40 55
ddnelemans@totalklima.nl
www.totalklima.nl

Tema Techniek bv

De heer H. Leebeek
Dorpsdijk 35
6915 AC LOBITH

Tel. (0316) 54 46 26
info@tematechniek.nl
www.tematechniek.nl

Traject Adviseurs & Managers BV

De heer ing. J.L.C. Klein Gebbinck
Postbus 87
6900 AB ZEVENAAR

Tel. (0316) 29 61 11
jkleingebbinck@traject.com
www.traject.com

Ten Hooven Technisch Management B.V.

De heer ing. A.Z. ten Hooven
't Hopveld 10
5076 ST HAAREN

Tel. (0411) 62 42 80
advies@tenhooven.nl
www.tenhooven.nl

Trane Airconditioning B.V.

De heer ing. H.J. van Oossanen
Postbus 58
3760 AB SOEST

Tel. (035) 603 93 00
erik_van_oossanen@trane.com
www.trane-airconditioning.nl

TGO Technische Installaties BV

Mevrouw A. Bor
Topaasstraat 21
7554 TJ HENGEL OV

Tel. (074) 291 02 27
info@tgo.nl
www.tgo.nl

TROX Nederland B.V.

De heer ing. Th.J. Muijsert
Postbus 225
4200 AE GORINCHEM

Tel. (0183) 76 73 00
t.muijsert@trox.nl
www.trox.nl

TTB Luchttechniek

De heer ing. J.B. ten Thije Boonkamp
Postbus 404
7500 AK ENSCHEDE

Tel. (053) 450 00 10
info@ttb-luchttechniek.nl
www.ttb-luchttechniek.nl

TU Eindhoven- Dienst Huisvesting

De heer R. van Natterm
Postbus 513
5600 MB EINDHOVEN

Tel. (040) 247 40 68
r.v.natterm@tue.nl
www.tue.nl

Ubel BV

De heer H. Schepers
Welberg 70
7556 PE HENGEL O V

Tel. (074) 243 53 34
Han.Schepers@ubel.nl
www.ubel.nl

ULC Installatietechniek b.v.

De heer W.J. Berger
Postbus 2405
3500 GK UTRECHT

Tel. (030) 265 05 00
wj.berger@ulcgroep.nl
www.ulcgroep.nl

UMCG-Centrum voor Revalidatie Locatie Beatruxoord - TD

De heer B.J. Tieben
Dilgtweg 5
9751 ND HAREN GN

Tel. (050) 533 85 55
b.tieben@cvr.umcg.nl

Unica Installatietechniek B.V.

De heer ir. J. Vervoorn
Postbus 83
2410 AB BODEGRAVEN

Tel. (0172) 64 41 44
jvervoorn@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer R.A. Toonen
Postbus 45
4900 AA OOSTERHOUT

Tel. (0162) 46 84 10
rtoonens@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

Mevrouw E.E.C. Ceelen
Postbus 30204
6803 AE ARNHEM

Tel. (026) 320 23 23
e.ceelen@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer ing. A.R.A. Muskiet
Postbus 11056
3004 EB ROTTERDAM

Tel. (010) 238 37 77
fmuskiet@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer J.R. Kunstman
Postbus 2107
7801 CC EMMEN

Tel. (0591) 57 11 11
jkunstman@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer I.S. Olde Meule
Postbus 623
8000 AP ZWOLLE

Tel. (038) 456 04 56
ioldemeule@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer ing. E. Aksoy
Postbus 202
3870 CE HOEVELAKEN

Tel. (033) 247 80 80
eaksoy@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer ing. J.W. Lodeweges
Postbus 174
7550 AD HENGEL O (OV.)

Tel. (074) 249 01 49
jlodeweges@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer E. Luiken
Atoomweg 5
9743 AJ GRONINGEN

Tel. (050) 312 20 09
eluiken@unica.nl
www.unica.nl

Unica Installatietechniek BV

De heer R.C. Haasbroek
Postbus 9935
1006 AP AMSTERDAM

Tel. (020) 355 65 00
rhaasbroek@unica.nl
www.unica.nl

Unica Regeltechniek BV

De heer P. Westervaarder
Postbus 623
8000 AP ZWOLLE

Tel. (038) 456 06 33
pwestervaarder@unica.nl
www.unica.nl

Universitair Medisch Centrum Utrecht

De heer J.R.A. Lammers
Huispostnr. W00102-Postbus 85500
3508 GA UTRECHT

Tel. (088) 755 55 55
jlammers@umcutrecht.nl
www.azu.nl

Universiteit van Amsterdam, Facilitair Services Huisvesting

De heer M. Gijzen
Weesperzijde 190
1097 DZ AMSTERDAM

Tel. (020) 525 32 15
M.Gijzen@uva.nl
www.uva.nl

USG Engineering Professionals B.V.

De heer ing. G.J. Quee
Emmasingel 17
5611 AZ EINDHOVEN

Tel. (040) 219 76 00
gquee@usginnotiv.nl
www.usginnotiv.nl

Uticon Engineering Consultancy BV

De heer L.H. de Kluiver
Postbus 2098
5600 CB EINDHOVEN

Tel. (040) 297 46 00
l.de.kluiver@uticon.nl
www.uticon.nl

Valstar Simonis

De heer ir. R. Gout
Postbus 1375
7301 BP APELDOORN

Tel. (055) 526 37 77
R.gout@valstar-simonis.nl
www.valstar-simonis.nl

VALSTAR SIMONIS

ADVISEURS INSTALLATIETECHNIEK

Valstar Simonis raadgevende ingenieurs

De heer ir. W.J.M. van Mierlo
Postbus 1935
2280 DX RIJSWIJK

Tel. (070) 307 22 22
w.j.m.vanmierlo@valstar-simonis.nl
www.valstar-simonis.nl

Valstar Simonis raadgevende ingenieurs

De heer J.A. den Breems
Hondsruglaan 89
5628 DB EINDHOVEN

Tel. (040) 290 26 62
ab@valstar-simonis.nl
www.valstar-simonis.nl

Valstar Simonis raadgevende ingenieurs

De heer ing. H.J. Logman
Jan Evertsestraat 731
1061 XZ AMSTERDAM

Tel. (020) 448 98 50
rlo@valstar-simonis.nl
www.valstar-simonis.nl

Valstar Simonis raadgevende ingenieurs

De heer ir. J.H. Leusink
Kieler Bocht 5
9723 JA GRONINGEN

Tel. (050) 547 05 20
j.h.leusink@valstar-simonis.nl
www.valstar-simonis.nl

Van Dalen Installatietechniek

De heer ing. A. Roetert Steenbruggen
Engelenburgstraat 21
7391 AM TWELLO

Tel. (0571) 27 90 00
a.roetertsteenbruggen@vandalen-installatie.nl
www.vandalen-installatie.nl

Van Dam Groep

De heer ing. D.G.J. ter Harmsel
Postbus 75
7460 AB RIJSSEN

Tel. (0548) 51 44 11
dterharmssel@vandamgroep.com
www.vandamgroep.com

Van de Schoot Advies

De heer ing. G. van de Schoot
D'n Duyp 32
5066 GB MOERGESTEEL

Tel. (013) 513 43 23
info@vandeschootadvies.nl
www.vandeschootadvies.nl

Van Dijnsen Installatiewerken B.V.

De heer L.P.F. de Lepper
Postbus 2243
4800 CE BREDA

Tel. (076) 572 81 81
robdelepper@vandijnsen.nl
www.vandijnsen.nl

Van Dorp Installaties

De heer R.W.G. de Reus
Postbus 3
6900 AA ZEVENAAR

Tel. (0316) 52 01 11
reus@zevenaar.vdi.nl
www.vdi.nl

Van Dorp Installaties Amersfoort bv

De heer G. Folmer
Postbus 352
3800 AJ AMERSFOORT

Tel. (033) 453 60 60
folmer@amersfoort.vdi.nl
www.vdi.nl

Van Dorp Installaties bv

Directie
Postbus 424
7400 AK DEVENTER

Tel. (0570) 65 96 59
info@deventer.vdi.nl
www.vdi.nl

Van Dorp Installaties BV

De heer ing. J.P.M. Remmerswaal
Postbus 661
2700 AR ZOETERMEER

Tel. (079) 368 76 87
remmerswaal@zoetermeer.vdi.nl
www.vdi.nl

Van Dorp Installaties bv

De heer A. van Lieshout
Postbus 55112
3008 EC ROTTERDAM

Tel. (010) 483 23 11
vanlieshout@zoetermeer.vdi.nl
www.vdi.nl

Van Galen Installatietechniek Rotterdam B.V.

De heer M. Speijer
Postbus 59201
3008 PE ROTTERDAM

Tel. (010) 487 88 00
m.speijer@vangalen.com
www.vangalen.com

Van Haren Installaties BV

De heer R.J. Jans
De Hork 26
5431 NS CUIJK

Tel. (0485) 33 50 60
r.jans@vanharencuijk.nl
www.vanharencuijk.nl

Van Harlingen Grondwater Management B.V.

De heer J. Rijnsburger
Deken Zondaglaan 51
2114 EB VOGELZANG

Tel. (023) 584 11 22
info@vhgm.nl
www.vhgm.nl

Van Kessel Ventilatie BV

De heer R. Diepstraten
Postbus 38
3140 AA MAASSLUIS

Tel. (010) 591 50 11
ruud@vankesselbv.nl
www.vankesselbv.nl

Van Losser Installaties b.v.

De heer B.J. van Losser
Postbus 60
7460 AB RIJSSEN

Tel. (0548) 51 21 70
b.vanlosser@vanlosser.nl
www.vanlosser.nl

Vedotec BV

De heer P. van Veelen
De Vijf Boeken 1 K
2911 BL NIEUWERKERK AD IJSSEL

Tel. (088) 833 68 00
pietvanveelen@vedotec.nl
www.vedotec.nl

Verkaart Installatietechniek Nederland B.V.

De heer ir. H. Verkaart
Postbus 16
2290 AA WATERINGEN

Tel. (070) 309 13 13
h.verkaart@verkaart.nl
www.verkaart.nl

VIAC BV

De heer H. de Wit
Postbus 124
3990 DC HOUTEN

Tel. (030) 634 20 20
henk.de.wit@viac.nl
www.viac.nl

Webeasy b.v.

De heer P.W.A. Straver
Postbus 125
3360 AC SLIEDRECHT

Tel. (0184) 43 39 39
p.straver@webeasy.nl
www.webeasy.nl

VIANEN KVS B.V.

De heer B.J. Jaspense
Postbus 163
3440 AD WOERDEN

Tel. (0348) 41 63 00
bart.jaspense@vianenkvs.nl
www.vianenkvs.nl

Viega Nederland BV

De heer G. Verweij
Postbus 5170
1410 AD NAARDEN

Tel. (035) 538 04 42
gerben.verweij@viega.nl
www.viega.nl

Werkendamse Verwarmingscentrale

De heer H.C. van der Meijden
ir. Blankenstraat 6
4251 NR WERKENDAM

Tel. (0183) 50 27 55
h.v.d.meijden@wvi.nl
www.wvc.nl

Viessmann Nederland BV

De heer P. Cornelissen
Postbus 322
2900 AH CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Tel. (010) 458 44 44
corp@viessmann.com
www.viessmann.com

Western Airconditioning BV

De heer E.W. Elverding
Postbus 236
3870 CE HOEVELAKEN

Tel. (033) 24 77 800
e.elverding@western.nl
www.western.nl

Vitens Friesland Service & Advies

De heer J. bij de Leij
Postbus 1205
8001 BE ZWOLLE

Tel. (058) 294 55 94
jouke.bijdeleij@vitens.nl
www.vitens.nl

Vitruvius Bouwkostenadvies

De heer D. Meijer
Kanaalstraat 12 b
5347 KM OSS

Tel. (0412) 75 10 17
dm@vitruviusbouwkostenadvies.nl
www.vitruviusbouwkostenadvies.nl

Wijnia-Noorman-Partners BV

Mevrouw dr. R.F. Noorman
Postbus 8069
9702 KB GRONINGEN

Tel. (050) 525 09 92
info@wnpri.nl
www.wnpri.nl

Volantis Groep B.V.

De heer J.A.M. Houwen
Postbus 470
5900 AL VENLO

Tel. (077) 351 55 51
j.houwen@volantis.nl
www.volantis.nl

Wilo Nederland BV

De heer M. Middag
Rak 18
1551 NA WESTZAAN

Tel. (088) 9456 000
Marco.Middag@wilo.nl
www.wilo.nl

Vos Cleaning

De heer D. Vos
Vijzelweg 4
5145 NK WAALWIJK

Tel. (0416) 69 27 75
info@voscleaning.nl
www.voscleaning.nl

Winkels Techniek B.V.

De heer E. Winkels
Postbus 6179
7503 GD ENSCHEDE

Tel. (053) 461 71 81
info@winkelstechniek.nl
www.winkelstechniek.nl

Vrije Universiteit Amsterdam

De heer ing. G.M. te Brake
De Boelelaan 1105
1081 HV AMSTERDAM

Tel. (020) 598 98 98
g.m.te.brake@vu.nl
www.vu.nl

Winterwarm Heating Solutions B.V.

De heer ing. L.B.G. Looman MBA
Postbus 36
7100 AA WINTERSWIJK

Tel. (0543) 54 63 00
b.looman@winterwarm.nl
www.winterwarm.nl

VSH Fittings BV

De heer ing. F.J.A. Hakkeling
Postbus 498
1200 AL HILVERSUM

Tel. (035) 688 42 11
f.hakkeling@vsh.nl
www.vsh-flowcontrol.nl

Witteveen+Bos BV

De heer ing. G.A. Segers
Postbus 233
7400 AE DEVENTER

Tel. (0570) 69 79 11
gert.segers@witteveenbos.nl
www.witteveenbos.nl

Warmtebouw Utrecht B.V.

De heer ing. M. van Pelt
Postbus 1075
3600 BB MAARSSSEN

Tel. (030) 248 30 30
info@warmtebouw.nl
www.warmtebouw.nl

Wolf Energiesystemen

De heer M. Wendels
Eckertstraat 18 a
8263 CB KAMPEN

Tel. (038) 333 68 01
martin@wolf-energiesystemen.nl
www.wolf-energiesystemen.nl

Wolter & Dros Aquatherm

De heer D.A. Wonink
Postbus 181
3990 DD HOUTEN

Tel. (030) 638 58 00
d.a.wonink@wolterendros.nl
www.wolterendros.nl

Wolter & Dros BV

De heer ing. J.P. Sosef msc.
Postbus 10006
3004 AA ROTTERDAM

Tel. (010) 245 42 22
j.p.sosef@wolterendros.nl
www.wolterendros.nl

Wolter & Dros Maastricht Airport

De heer M.A.T.M. Bouts
Postbus 306
6199 ZN MAASTRICHT-AIRPORT

Tel. (043) 356 55 50
m.bouts@wolterendros.nl
www.wolterendros.nl/limburg

WSI-techniek

De heer J. Proosten
Postbus 208
7130 AE LICHTENVOORDE

Tel. (0544) 37 59 99
j.proosten@wsi-techniek.nl
www.wsi-techniek.nl

WTH Vloerverwarming

De heer G.W. Ververs
Postbus 491
3300 AL DORDRECHT

Tel. (078) 651 06 40
ververs@wth.nl
www.wth.nl

Xendo B.V.

De heer R. van Harmelen
Postbus 255
2300 AG LEIDEN

Tel. (071) 524 40 00
richard.van.harmelen@xendo.com
www.xendo.com

Xigna B.V.

De heer E.J.H. Nijlant
Postbus 960
7550 AZ HENGEL O V

Tel. (088) 944 62 28
erwin@xigna.nl
www.xigna.nl

Zehnder-J.E. StorkAir

De heer H. Knul
Postbus 621
8000 AP ZWOLLE

Tel. (038) 429 69 11
hilco.knul@zehndergroup.com
www.zehnder-jestorkair.nl

Ziehl-Abegg

De heer W. Hagenbeek
Veldweg 20 c
5321 JE HEDEL

Tel. (073) 594 70 00
wim.hagenbeek@ziehl-abegg.nl
www.ziehl-abegg.nl

Alles onder controle

LOYTEC
buildings under control

NIEUW

HIER WIL IK
MEER VAN
WETEN!

L-VIS:

- Frameloos touchscreen met volledig glazen voorzijde
- Capacitief scherm
- Bacnet, Lon en modbus
- Ideaal voor visualisatie en bediening

FRAELLI PETTINAROLI
CLIMATE SYSTEMS TECHNOLOGY

PCS:

- Complete commisioningset in één oplossing
- Spoelen, balanceren en temperatuurregeling in één
- Spaart tijd en kosten

HIER WIL IK
MEER VAN
WETEN!

VEDOTEC

COMPONENTEN VOOR ELEKTRO-, MEET- EN REGELTECHNIEK

DE VIJF BOEKEN 1-K 2911 BL NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. 088-8336800 | FAX 088-8336868 | INFO@VEDOTEC.NL

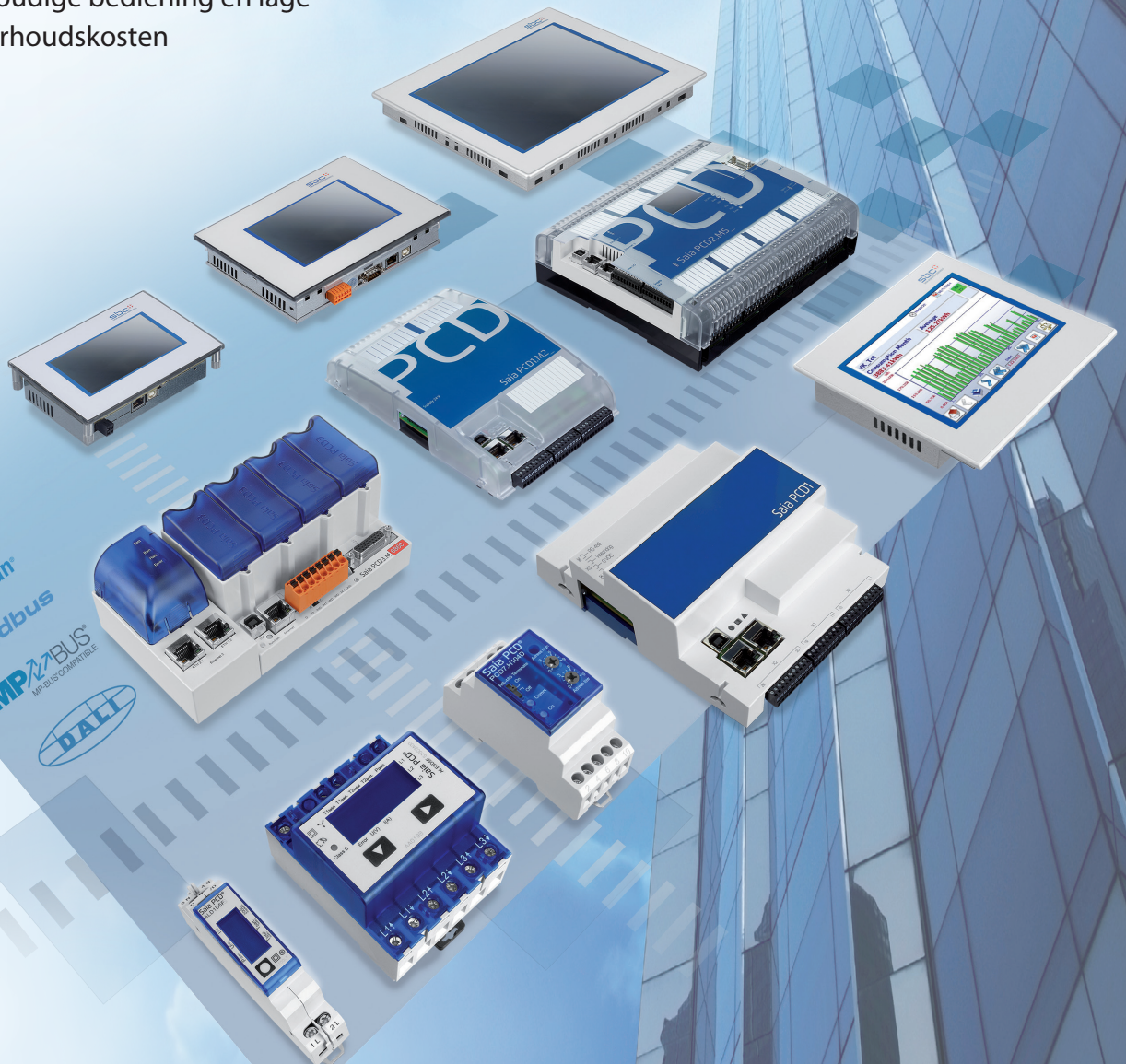
WWW.VEDOTEC.NL

Saia PCD®

Automatisering met de hoogste maatstaven

Flexibele, duurzame oplossingen voor
energietoepassingen en gebouwautomatisering

- ▶ Energie-efficiëntie
- ▶ Modulaire controllers van industriële kwaliteit
- ▶ Web, IT, BACnet en alle gangbare markstandaards
- ▶ Krachtige programmeermogelijkheden,
eenvoudige bediening en lage
onderhoudskosten

BACnet

LONWORKS
Networks

enocean

Modbus

MPZBUS
MP-BUS COMPATIBLE

DALI

Saia Burgess Controls

Hanzeweg 12c | 2803 MC Gouda
T +31 182 54 31 54 | F +31 182 54 31 51
www.saia-pcd.nl | info.bnl@saia-pcd.com